

SKUPNI DOGOVOR ZA BOLJŠE...

Današnji čas, je čas velike družbene preobrazbe, ki postavlja pred komuniste in vse druge subjektivne lise, pomembne pa tudi zapletene naloge. To je hkrati preizkus naše idejne moči, naše revolucionarnosti, naše avantgardnosti. Ali je vsaka naša akcija korak naprej v razvoj socialističnih samoupravnih odnosov, v krepitvi samoupravnega družbenoekonomskega položaja delavca? Tudi pogum in revolucionarnost lahko merimo samo po tem, ali smo sposobni razumeti nove zahteve in pogoje življenja in razvoja, ali smo dovolj ustvarjalno kritični do obstoječega stanja, do lastnih napak in slabosti, je pred nedavnim povdaril sekretar predsedstva CK ZKS Franc Šetinc, na enem izmed svojih izlaganjih.

Prav z namenom in iz vzroka napraviti preizkus naše idejne moči in revolucionarnosti je 17. januarja obiskala naš kolektiv, natančneje rečeno osnovno organizacijo ZK TOZD Gumarna, posebna delovna skupina CK ZKS, s spremstvom predstavnikov komiteja občinske konference ZKS Ptuj. Osrednja tema razgovora je zajemala akcijsko usposobljenost in vključevanje ZK v razreševanje težav in škodljivih pojavov s področja družbenoekonomskih in samoupravnih razmer v TOZD. To še je posebej pomembno v tem trenutku, ko se razpravlja o sprejetih planskih predvidevanjih ter se sprejemajo zaključni računi za preteklo leto. Prav vsa planska prizadevanja bi pred končnim sprejetjem morali delavci vsebinsko spoznati, kajti želje in možnosti, sta si dve nasprotujoči komponenti, zato je prisotnost neposredne proizvodnje še toliko bolj pomembna. Kolektiv mora vede-

rali zavedati predvsem komunisti. Hiter pristop in akcija članstva bi morala zagotoviti široko razpravo med množicami in na osnovi pravilnega, celovitega ter razumljivega pristopa, ljudi obvestiti o naših možnostih razvoja že obstoječe proizvodnje. Obstoječa proizvodnja pa se ne razvija samo takrat, ko sprejemamo nove programe, za katere seveda mora biti tudi primerno in strokovno raziskan trg, ampak tudi takrat, ko na osnovi tržnih razikav, del proizvodnega programa opustimo, ali zaradi ekonomske neopravičenosti proizvodnje. Iz teh razlogov pa je pristop vseh avangardnih sil predvsem na teh področjih toliko bolj potrebna.

Enako težino pa moramo dati tudi obravnavam zaključnih računov. Tudi o tem moramo izvesti široko razpravo med množicami. V preprostem ter razumljivem jeziku moramo obrazložiti in poda-

Udeleženci razgovora

posobljenost v AGIS nista ravno na zavidljivem nivoju. Skupno se moramo globlje zavedati svojega poslanstva in šele takrat bomo lahko trdili, da tudi vsebinsko uspešno uresničujemo naše naloge in dolžnosti. Pristopi do nekaterih primerov morajo biti odločnejši in akcije jasnejše postavljene. Obravnava določenih področij in težav ne sme dobiti zgolj formalne vsebine. Prisotnost članov ZK, kakor tudi sindikata in mladine, se mora odražati tudi v obliki vspodbujanja in zadolžitev odgovornih poslovnih organov in strokovnih služb, ki so neposredno odgovorne za pripravo in obrazložitve zaključnih računov, da ti pravočasno in odgovorno do družbenih sredstev, tudi upravljalce teh, informirajo o stanju poslovne uspešnosti

med letom, kakor tudi ob zaključku poslovnega leta.

Nadalje je stekla beseda o dohodkovnih odnosih ter nagrajevanju po delu, iz česar je izšla skupna ugotovitev, da je potrebno nekatere stvari dopolniti ter uskladiti z načeli in cilji Zakona o združenem delu in našimi skupnimi težnjami za boljši dohodek.

Za konec tega kratkega sporočila iz seje s predstavniki CK ZKS in občinskega komiteja ZKS PTUJ, bi bilo potrebno še enkrat naglasiti, odgovornost in poslanstvo komunistov ter vseh drugih subjektivnih sil moramo dojeti v pravem pomenu, akcije se morajo čutiti na vseh področjih, razreševanje problemov mora biti efikasnejše — do katerih pa sploh ne sme priti, če je naše delo pravočasno in celovito!

Novi zakon o sanaciji

V delovnih organizacijah, ki poslujejo z izgubo, bodo delavcem izplačevali povprečni osebni dohodek devetih mesecev prejšnjega leta, največ pa do višine zneska povprečnega osebnega dohodka, ki ga za republiko ali za pokrajino ugotovi služba družbenega knjigovodstva. To je najpomembnejša odredba predloga za sprejetje zakona o pogojih in postopkih sanacije, ki ga je zvezni izvršni svet dostavil skupščini Jugoslavije ter predlagal, naj zakon sprejme po hitrem postopku.

Po sedaj veljavnem zakonu osnovna organizacija, ki je poslovala ali posluje z izgubo, izplačuje akontacijo osebnih dohodkov v višini z zakonom zajamčenih osebnih dohodkov. Ker so po zakonu zajamčeni osebni dohodki nizki, ocenju-

jejo, da bi takšna odredba neugodno vplivala na standard delavcev. Zato so pristojni organi v republikah in pokrajinah odložili rok za izplačilo zajamčenih osebnih dohodkov do 30. junija lani in jim omogočili, da izplačajo dohodke v višini, ki jo določa samoupravni splošni akt o delitvi osebnih dohodkov. Če ne bi bilo prišlo do takšnega odloka bi prejemale z zakonom zajamčene osebne dohodke več kot 350.000 delavcev.

Periodični obračuni za prvih devet mesecev lanskega leta so pokazali, da je 2.117 osnovnih organizacij združenega dela s 420.000 zaposlenimi izkazovalo skupno izgubo v višini več kot 10 milijard din. Ocenjujejo, da bo podoben položaj tudi po izdelavi sklepnih računov za leto 1978.

Delovna skupina CK ZKS v AGISU

ti in poznati razvoj ter osvajanje novih programov. Vsporedno s tem pa moramo predhodno raziskati vrsto drugih činiteljev. Šele na osnovi preverjenih informacij o stanju proizvodnih sil pa razpoložljivih sredstev za vlaganje, se lahko odločimo za sprejem planov, ki v končni fazi lahko ogrozijo tudi socialno varnost v primeru nestrokovnega pristopa. Pomen tega bi se mo-

ti analizo gospodarjenja za preteklo leto. Šele tako bomo omogočili delavcem v TOZD da postanejo odgovorni gospodarji svojega dela ter temeljni nosilci ustvarjanja, pridobivanja in razporejanja dohodka.

Vse to pa nam pove, da so iz dneva v dan odgovornejše naloge pred nami. V razpravi pa smo ugotovili, da naša akcijska in idejnopolična sposobnost in us-

Sprejeti letni plani poslovanja za leto 1979

Analiza poslovanja na osnovi razpoložljivih podatkov za leto 1978, v primerjavi s postavljenim planom za leto 1978 pokaže, da bomo presegli postavljeni plan za 12 % ter realizirali 19.000.000 din celotnega prihodka. Pri tem bo znatno presežen plan izvoza po zaslugi TOZD TAP, ki je občutno povečala izvoz v firmo Opel. Zaradi pospešene rasti materialnih stroškov, predvsem nabavnih cen repromaterialov in tečajnih razlik, pa kaže dohodek znatno počasnejšo rast ter bo realiziran le 5 % nad planom. Prav tako ugotavljamo tudi pospešena izvajanja sredstev za osebne dohodke, kar bo spremenilo postavljeno plansko razmerje osebni dohodki : skladi, 77,89 : 22,11 v korist osebnih dohodkov, saj ga ocenjujemo na 78,83 : 21,17. Kljub temu pa bo višina planiranih skladov dosežena, s tem, da bo pa prišlo do spremembe strukture naložb v posamezne sklade, zaradi pospešenih naložb v sklad skupne porabe. Dejansko stanje na osnovi obveznih kazalcev rezultatov dela in poslovanja pa bo možno ugotoviti šele ob sprejemanju zaključnih računov za leto 1978.

Na osnovi 9-mesečnih poslovnih rezultatov sprejetega samoupravnega sporazuma o enotnih osnovah planiranja in enotne metodologije planiranja, so samoupravni organi v TOZD sprejeli osnove za sestavo letnih planov poslovanja za leto 1979, ki so jih definirali v predhodno sprejetih težah poslovne politike delovne organizacije in posamezne TOZD za leto 1979.

Na osnovi teh tež so strokovne službe DO in posameznih TOZD v povezavi s plansko analitsko službo pripravile osnutke posameznih planov v TOZD ter pri tem bile v nenehni povezavi s poslovnimi odbori v TOZD in DO, ki so preko svojih informativnih skupin seznanjali delavce TOZD o poteku planiranja v temeljnih organizacijah.

Osnutki letnih planov poslovanja posameznih TOZD so bili med potekom planiranja večkrat medseboj vsklajeni, na osnovi teh vsklajevanj pa dokončno izdelani predlogi letnih planov poslovanja, ki so bili posredovani v potrditev delavskim svetom TOZD konec meseca decembra 1978, v skladu s sprejetim rokovnikom za sestavo plana.

Zbir vseh letnih planov posameznih TOZD in delovnih skupnostih pa pomeni letni plan poslovanja delovne organizacije AGIS, ki je bil prav tako sprejet decembra 1978 s sklepom DS DO.

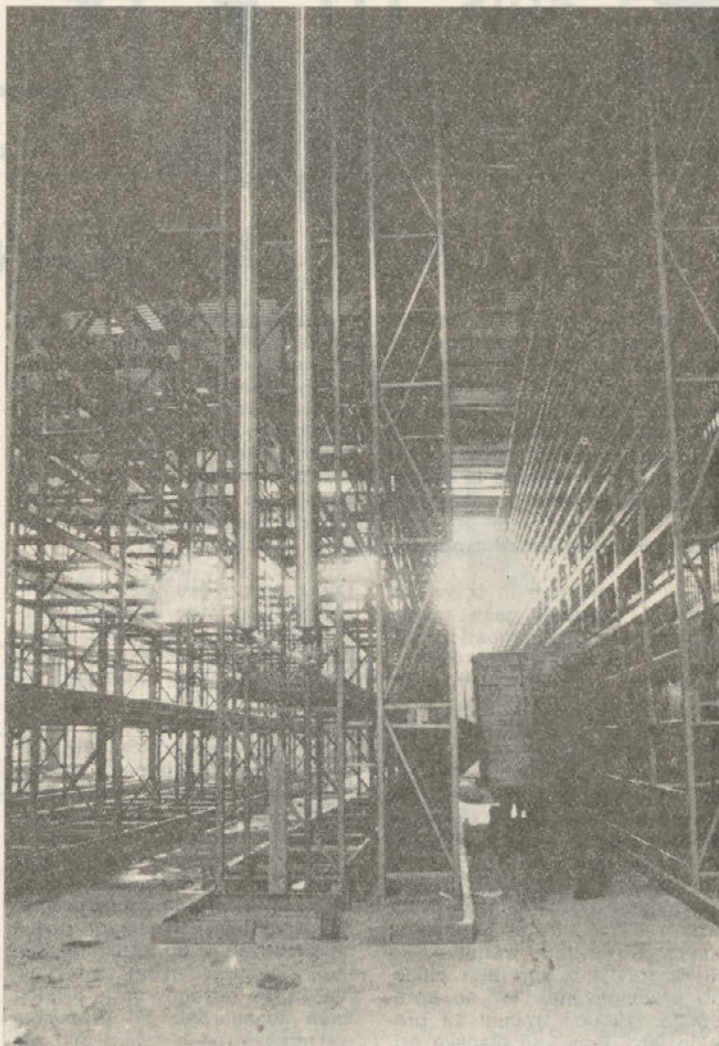
Pri sestavi letnega plana poslovanja, smo v celoti upoštevali izhodišča občinske resolucije za planiranje v leto 1979. Tako smo popolnoma z resolucijo vskladili rast produktivnosti, medtem, ko načrtujemo hitrejšo rast zaposlovanja, kar smo v določeni meri tudi dolžni, kot nosilec razvoja v kovinsko predelovalni industriji občine Ptuj. Tudi za leto 1979 načrtujemo 12 % povečano rast celotnega prihodka, ki bi naj v letu 1979 bil realiziran v višini 807.000.000 din. V skladu z rastjo celotnega prihodka pa načrtujemo nekoliko hitrejšo rast naložb v sklade in pa umirjeno rast osebnih dohodkov, kar se da ugotoviti iz planiranega delitvenega razmerja osebni dohodki — skladi, 76,7 : 23,3. Naložbe v sklade so tem nujnejše, ker načrtuje-

mo v letu 1979 izredno živahno investicijsko politiko, saj bo potrebno naložiti v investicijske objekte 128.000.000 din za obratna sredstva pa moramo zagotoviti 15,8 mio. din. Te investicije bo možno realizirati delno z lastnimi sredstvi, ki jih bomo pridobili z amortizacijo in naložbami v poslovni sklad po zaključnem računu za leto 1978, ostanek pa bo moral biti zagotovljen z bančnimi krediti in drugimi viri. Med največje investicije v letu 1979 načrtujemo pričetek izgradnje nove gumarne v predračunski vrednosti 82 mio. din, za izgradnjo novega servisa v predračunski vrednosti 10 mio. din, izgradnjo novega obrata vzmetarne v Forminu v preračunski vrednosti 10 mio. din, postavitve nove linije elektronskega tahografa v predračunski vrednosti 13 mio. din, razširitev strojnega parka v TOZD-u TAP, v predračunski vrednosti 16 mio. din, dopolnitev strojnega parka v TOZD Orodjarna, v predračunski vrednosti 7 mio. din, nabavo novega računalniškega sistema, v predračunski vrednosti 9 mio. din, ter nekatere manjše zamenjave že dotrajanih osnovnih sredstev v posameznih TOZD.

Za leto 1979 načrtujemo razširitev poslovnega sodelovanja z ZIV TAM na področju zavornih sistemov, s SOZD SAVA v skupni proizvodnji tehnične gume, ki bo nastala s prenosom določenih proizvodnih programov iz Kranja v Ptuj, z IMV Novo mesto v obliki prehoda na veliko serijsko proizvodnjo posameznih delov za Renault-ova vozila v državi in za izvoz, razširitev poslovanja in pridobitev novih programov v Zavodih Rvene Zastave in FAP Priboj, razširitev in pospeševanje novih razvojnih programov za TOMOS Koper, elektroindustrijo in pa za podjetja bele tehnike ter kmetijske mehanizacije.

Začrtani letni plan poslovanja delovne organizacije bo možno realizirati le ob:

- doslednem izvajanju določil Zakona o združenem delu,
- ob popolni vsklajenosti samoupravnih aktov DO in TOZD z določili Zakona o združenem delu,
- ob realizaciji začrtanih reorganizacijskih ukrepov (or-

Notranjost novega skladišča gotovih izdelkov

ganizacije nove TOZD Komeriale in ostalih TOZD),

- ob samoupravnem povezovanju v višje asociacije združenega dela,
- ob brezpogojnem spoštovanju sprejetih tež poslovne politike DO in TOZD,
- ob nenehnem razvijanju samoupravnih odnosov v okviru DO in izven, katerih kvaliteta mora preiti na višji nivo,
- ob maksimalnem angažiranju celotnega kolektiva DO Agis pri realizaciji postavljenih planskih nalog,
- ob pospešenem samou-

pravnem povezovanju na deviznem področju,

- ob budni spremljavi materialnih in denarnih tokov v DO in izven nje,
- ob aktivnem sodelovanju delegacij DO AGIS na vseh nivojih izven DO,
- ob budni spremljavi in vsestranski pomoči družbeno političnih organizacij pri realizaciji planskih nalog DO AGIS, kot nosilcem razvoja kovinsko predelovalne industrije v SO Ptuj.

Spoljar Zlatko

POSEBNO OBVESTILO

Prosimo vse tiste delavke in delavce, ki so v letu 1977 nabavili prevleke za sedeže os. ovto-mobilov in niso v celoti poravnali dolgov, da le-te čimprej plačajo.

Vplačila sprejema tov. Simonič v kadrovske službi.

OOS

Zaključni račun

Lansko leto je minilo, pričelo se je novo, z novimi planskimi dokumenti, z novimi cilji in željami. Izvajanje delovnih nalog teče dalje, kljub temu, pa moramo, kot vsa leta doslej, napraviti tudi obračun tega, kar smo v lanskem letu dosegli, pa tudi ugotoviti, kje se nam je zataknilo in zakaj nismo dosegli vsega tega, kar smo si s plani zastavili. Precej je dejavnikov, ki so vplivali na boljšo ali slabšo uspešnost v poslovanju in gospodarjenju, verjetno pa ne bomo mogli mimo dejstva, da je kljub vsemu le glavni dejavnik naša pripravljenost, doseči to, kar smo si v srednjeročnem in letnem planu zastavili.

Razprave in obravnave o zaključnih računih bodo letos takoj bolj poglobljene kot prejšnja leta. Hkrati pa v taki obliki, da bo morala biti razumljiva vsem. V čem je torej razlika med obravnavami letnih obračunov v prejšnjih letih in obravnavo zaključnih računov za lansko leto? Odgovor lahko najdemo v določilih zakona o združenem delu, kjer je določena pravica in obveznost delavcev, da nenehno spremljajo rezultate svojega dela in poslovanja organizacije združenega dela, obvezuje pa jih tudi, da kritično obravnavajo rezultate gospodarjenja na podlagi podatkov o letnem zaključnem računu. Potrebno je torej, da delavci niso samo seznanjeni o rezultatih poslovanja in gospodarjenja, pač pa predvsem, da bi smotno in racionalno, ki je dosežen, ugotavljali dosežke in slabosti ter tudi sprejeli ukrepe za odpravo teh slabosti.

Res je, da smo tudi doslej vsako leto obravnavali podatke letnih zaključnih računov, ki so jih sestavili in pripravili strokovne službe v obliki in vsebini, ki je bila enotna in predpisana, res pa je tudi, da so bile obravnave včasih tudi tik pred predajo na SDK, čemur je često botrovala časovna stiska. Seveda so pri takih obravnavah bile nizane številke, analize in primerjave, ki mnogim niso predstavljale pravega pomena in povezave. Pri takih obravnavah je bilo razumljivo, da se je celotna razprava sukala okoli ugotavljanja čistega dohodka in se končno strnila v vprašanje, koliko »dobička« bo za razdelitev.

Zakon o združenem delu zahteva bolj poglobljeno razpravo o letnem zaključnem računu. Da je obravnava zaključnih računov prav za lansko leto izredno pomembna, priča tudi dejstvo, da je predsedstvo centralnega komiteta ZK Slovenije na svoji 9. seji dne 11. decembra 1978 sprejelo stališče in sklepe o aktivnosti, ki naj omogoči, da bodo delavci lahko temeljito obravnavali rezultate gospodarjenja in da bodo na podlagi razumljivih podatkov, razčlemb in primerjav odločali o dohodku in njegovi delitvi. Tudi organi Zveze sindikatov so pripravili usmeritve, po katerih za delovanje osnovnih organizacij v zvezi s pri-

pravo analiz gospodarjenja v preteklem letu in obravnavanju kazalcev iz zaključnih računov.

Sledeč vsem tem usmeritvam in pozornosti, ki jo temu vprašanju posvečajo družbeni dejavniki, predvsem pa zaradi potrebe po čimboljšem in objektivnem informiranju, je tudi delavski svet DO sprejel plan aktivnosti za razpravo o zaključnem računu za leto 1978. Po tem planu bo večina podatkov, ki jih bodo zbrale strokovne službe, na razpolago že zadnje dni januarja, do 15. februarja pa bi moral biti ugotovljen dohodek in predlagana njegova delitev. Potek, čas in vsebina razprav bodo določale temeljne organizacije same, prav tako pa tudi, kateremu področju pridobivanja dohodka in gospodarjenja je potrebno posvetiti največ pozornosti in obravnave. Vsekakor pa se bomo morali v obravnavi izogniti vsem drobnim podatkom, ki bodo sicer tudi na razpolago in se bolj zadržati na bistvenih podatkih, ki kažejo uspešnost poslovanja in gospodarjenja s sredstvi.

Strokovne službe in poslovodni organi so torej postavljeni pred odgovorno nalogo, kako in na najboljši primeren in razumljiv način približati razpravo samoupravljalcem in kako jo usmeriti, da bodo obravnavani vsi dejavniki, ki so v največji meri vplivali na uspešnost, biti pa morajo tudi nakazane rešitve problemov, zaradi katerih uspešnost ni bila taka, kot smo jo pričakovali in načrtovali. Potrebno bo mnogo dodatnih razlag in pojasnil, da bomo lahko dokončno razdelili doseženi dohodek in čisti dohodek ter to tudi potrdili.

Poglobljena in istočasno razumljiva obravnava podatkov zaključnega računa kot zaočene podobe letnega poslovanja temeljne organizacije, delovnih skupnosti in delovne organizacije, v kateri smo združeni, mora biti temelj za samoupravne odločitve o smotni in pravični delitvi dohodka in čistega dohodka ob upoštevanju izhodišč srednjeročnega plana.

Priprava podatkov in primerjav je dolžnost strokovnih služb, odločanje o rezultatih dela pa je neodtujiva pravica delavcev. Žirovnik Anton

Izdelava razdelilne elektro omarice v TOZD Vzdrževanje

OBRAČUN IN IZPLAČILO OSEBNIH DOHODKOV

Odbor delavske kontrole DO in Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata v DO sta ugotovila, da je pri vrednotenju in ocenjevanju del in nalog bil kršen Samoupravni sporazum o enotni metodologiji, kategorizaciji in vrednotenju del oz. delovnih nalog, zato sta predlagala delavskemu svetu DO, da se za izplačilo OD ne uporabijo ocenitve in vrednotenje del oz. nalog, dokler te ne bodo vsklajane s sporazumom.

Delavski svet DO je na svoji seji dne 31. 1. 1979 obširno razpravljal o predlogih in sprejel sklep, s katerim se naj seznanijo vsi samoupravni organi, družbenopolitične organizacije in delavci v vseh TOZD in delovnih skupnostih. Sklep delavskega sveta se glasi:

Na predlog samoupravne delavske kontrole DO in IO OOS DO AGIS ki ugotavljata, da je bil kršen SS o enotni metodi opisovanja, kategorizacije in vrednotenja del oziroma delovnih nalog, delavski svet DO zadrži uporabo ocenitve pri izplačilu osebnih dohodkov po teh ocenitvah.

Za izplačilo akontacije OD se naj uporabijo merila iz meseca decembra 1978, toda posebej je treba paziti na višino obračuna stimulacije, ki naj bo v skladu z doseženim planom prihodka in dohodka.

Po uskladitvi ocenitev po SS se izvrši poračun OD. Vskladitev mora biti dokončno napravljena do 1. 4. 1979.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da so bila nekatera dela preovrednotena preko določil sporazuma ter je s tem bil sporazum kršen. S sklepom je odločeno, da se morajo vse nepravilnosti odpravljati in ocenitve vskladiti s sporazumom. Razlike, ki bodo nastale od izplačane akontacije OD po merilih iz decembra lanskega leta in ocenitvah po sporazumu bodo poračunane v s sklepom določenem roku.

Komisija za delovna razmerja in OD v TOZD in delovnih skupnosti morajo takoj pristopiti k vsklajevanju opisov delovnih nalog in njihovih ocenitev.

Rokovnik za potek opravil sta skupno pripravila kadrovska služba in splošni sektor.

Analiza uresničevanja ZZD v DO AGIS

11. decembra preteklega leta je potekel dan oziroma rok, ki naj bi v nekem smislu pomenil prelomnico v združenem delu oziroma naj bi bil meja med preteklim, preživetim in novim, boljšim in kvalitetnejšim. In kaj predstavlja ta tolikokrat omenjen 11. december. Menim, da v naši delovni organizaciji ni delavca ali jih je vsaj zelo malo, ki ne bi vedel, da se ta rok nanaša na uresničevanje in uresničitve določil Zakona o združenem delu. ZZD namreč v 660. členu določa, da morajo obstoječe temeljne in druge organizacije združenega dela, poslovne skupnosti in organizacije poslovnega združevanja prilagoditi svojo organizacijo in uskladiti samoupravne sporazume o združevanju, druge samoupravne sporazume, statute in druge samoupravne akte z ZZD v rokih, ki jih določajo programi za izvajanje določb ZZD, najpozneje pa v 2 letih od uveljavitve zakona.

Zakon o združenem delu je bil sprejet 25. novembra 1976, v uradnem listu je bil objavljen 3. decembra, veljati pa je začel 11. decembra 1976.

Ob koncu in v začetku 1979. leta je potrebno, da se ozremo v preteklo dveletno obdobje, se zamislimo in kritično ugotovimo, koliko smo v naši delovni organizaciji upoštevali 660. člen ZZD in kako daleč smo v vsakodnevni praksi tudi v resnici, vsebinsko in ne samo formalno, uresnili določila zakona.

Moram reči, da smo v času dveh let naredili zelo veliko. Tako smo ustanovili novo TOZD VZDRŽEVANJE, izvedli združitev temeljnih organizacij ORODJARNA in ORODNA CENTRALA, organizirali delovno skupnost KOMERCIALA, reorganizirali delovno skupnost skupnih služb, združili temeljni organizaciji AKG SIGMA in KOVINSKA OBDELAVA in izvedli nekatere organizacijske spremembe tudi pri vseh ostalih temeljnih organizacijah.

V mesecu juniju in juliju 1977 smo sprejeli programe za uresničevanje določb ZZD za delovno organizacijo, za vse temeljne organizacije in za delovno skupnost. Na podlagi teh programov smo že v letu 1977 izdelali in v mesecu novembru in decembru tudi potrdili nekatere samoupravne splošne akte, izdelane na osnovi določil ZZD in sicer:

1. Samoupravni sporazum o združevanju v delovno organizacijo AGIS

2. Statut delovne organizacije

3. Statut vseh temeljnih organizacij in obeh delovnih skupnosti

4. Samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev vseh temeljnih organizacij in delovnih skupnosti

5. Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delovno skupnostjo in TOZD kot uporabniki njenih storitev (posebej za DSSS in DSK)

6. Samoupravni sporazum o pogojih za pridobivanje dohodka in o skupnih osnovah in merilih, po katerih se razporeja čisti dohodek in delijo sredstva za osebne dohodke in skupno porabo v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih

7. Pravilnik o pogojih za pridobivanje dohodka in o osnovah in merilih, po katerih se razporeja čisti dohodek in delijo sredstva za OD in skupno porabo v TOZD, DSSS in DSK

8. Samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka in dohodka za delovno organizacijo AGIS

9. Samoupravni sporazum o osnovah plana DO

10. Samoupravni sporazum o osnovah plana TOZD (za vsako TOZD in DS)

11. Pravilnik o delavski kontroli, o knjigovodstvu o poslovanju posebne finančne službe.

Vsi našti samoupravni splošni akti so bili izdelani v glavnem v mesecu avgustu in septembru, v mesecu oktobru pa je o njih potekala javna razprava, o tistih, ki so bili sprejeti v decembru, pa so delavci razpravljali v mesecu novembru in decembru.

Izdelava vseh navedenih aktov je bila zelo zahtevna, saj smo si po programih določili kot obveznost prevelik obseg oziroma število aktov v sorazmerno zelo kratkem času. Delo je bilo oteženo tudi zato, ker smo bili tedaj komaj v prvi fazi uresničevanja ZZD in so bila mnoga vprašanja še nerešena. Zakoni, ki naj bi podrobneje uredili posamezna področja na podlagi splošnih določil ZZD, so bile šele v pripravi, njihov sprejem pa se je pričakoval v letu 1978. Zato bi lahko zapisala, da je naša zavzetost na področju izdelave in sprejema aktov na podlagi ZZD bila celo prevelika in v določnem smislu tudi negativna. Jasno je namreč, da so bile nekatere rešitve zaradi pomanjkanja časa in zakonskih pred-

pisov nedodelane ali samo nazazane in že vnaprej smo vedeli, da bo potrebno vse akte ponovno usklajevati, ko bodo izdani novi zakoni in tako opravljati isto delo večkrat. Trpela je tudi javna razprava in informiranost delavcev, ki so bili preobremenjeni ob velikem številu različnih osnutkov in predlogov samoupravnih splošnih aktov in se zato niso seznanili z vsebino posameznih aktov v toliki meri, kot bi bilo to potrebno.

Da bi sledili rokom, ki smo si jih zastavili v programih, smo nekatere akte sestavljali dobesedno pet minut pred dvanajsto. Posledica tega je bila, da so bili ti akti slabi in neusklajeni z drugimi samoupravnimi akti ali ponekod celo v nasprotju z določili že veljavnih zakonov. Kot nedodelane bi lahko navedla predvsem samoupravne sporazume o osnovah plana za DO, TOZD in DS, kot neusklajene pa pravilnike o delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

Tudi v letu 1978 smo bili nenehno aktivni glede uresničevanja zakona o združenem delu. Izdelali in potrdili smo vse samoupravne akte v skladu s programi uresničevanja določb ZZD, razen razvidov

del, ki so v nekaterih TOZD še v razpravi in pravilnika o volitvah samoupravnih organov in o referendumu, ki še nista izdelana.

Ce bi hoteli narediti kratek zaključek stanja uresničevanja zakona o združenem delu, bi lahko rekli, da smo naredili ogromno, da pa kljub vsemu še ne moremo biti zadovoljni. Res smo izdelali in potrdili veliko število najrazličnejših aktov, ki so v skladu z ZZD. Toda področja dohodkovnih in prihodkovnih odnosov, svobodne menjave dela in vrednotenja del še daleč nismo uredili tako kot to zahteva ZZD. Tu manjkajo predvsem dodelane konkretne določbe posameznih odnosov v okviru dveh ali več TOZD, kakor tudi odnosov z organizacijami izven naše delovne organizacije.

Včasih se zatakne tudi pri uresničevanju določil ZZD in samoupravnih splošnih aktov, katerih ne znamo ali nečemo vedno dosledno uresničevati. Moramo pa se zavedati, da uresničevanje določil ZZD z 11. decembrom 1978 ni končano, ampak moramo vsak dan znova stremeti k doslednemu uresničevanju določil zakona o združenem delu v naši vsakodnevni praksi.

Danica VINDIŠ

EVIDENTIRANJE, KORIŠČENJE IN IZPLAČILO NADOMESTILA OD ZA ČAS LETNEGA DOPUSTA

Dne 30. 1. 1979 je bil objavljen zapisek dogovora o evidenci in obračunu delovnih ur, izostankov z dela in obračuna blokov za prehrano.

Glede na razpravo in zaradi popravka očitne napake pri evidentiranju in obračunu osebne dohodka za čas koriščenja letnega dopusta, dajemo dodatno tolmačenje dogovora:

1. Z zakonom je določen 42 urni delovni teden, kar pomeni, da je tudi sobota delovni dan, s pogojem, da delovni dan traja sedem ur. Enako se smatra tudi odobreno trajanje letnega dopusta. Če je delavcu odobreno npr. 20 dni dopusta, pomeni to, da je v dopust všte-to 20 dni po 7 ur.

Zakonska določila dopuščajo, da organizacija združenega dela določi po potrebi petdnevni delovni teden, s tem, da delovni teden ne more trajati manj kot 40 delovnih ur, s pogojem, da se manjkajoči 2 uri na teden nadoknadijo z osemurno delovno soboto.

Dogovorjeno je bilo, da se delovne ure, prav tako pa tudi izostanki evidentirajo enotno po 8 ur dnevno. Doslej smo namreč evidentirali delovne

dni po različnih kriterijih: delovni dnevi po osem ur, redni dopusti po 7 ur, ostali izostanki pa po 7 ali 8 ur, kar je privedlo do odstopanj v letni kvoti opravljenih delovnih ur.

Letni dopust je določen po 7 ur dnevno, nadomestilo pa se izplača po 8 ur na dejanski delovni dan po koledarju AGIS-a.

Na odločbah, ki jih bo izdala samostojna kadrovska služba, bo prikazano število dni dopusta po 7 ur in število dni, za kolikor se izplača nadomestilo po 8 ur.

Tajnice so dolžne voditi dejansko koriščenje letnega dopusta in dejansko izplačilo nadomestila po 8 ur.

V listi prisotnosti se torej evidentirajo vsi izostanki po 8 ur dnevno za vse dneve, ko bi delavec po delovnem koledarju tudi dejansko delal. Samo za te dneve mu pripada nadomestilo osebne dohodka.

Po teh navodilih se obračunava letni dopusti v tekočem letu.

Vodja kadrovske službe
Coklin Oton, ing

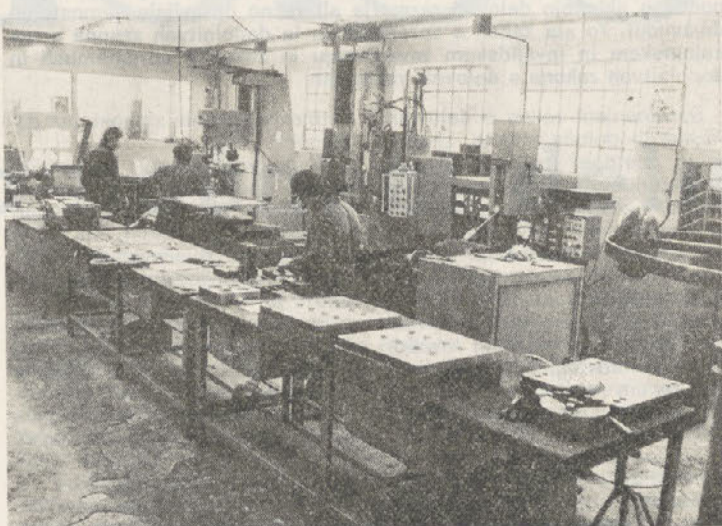
TOZD Orodjarna sledi poslovni politiki delovne organizacije

Sprejeli smo smernice poslovne politike v TOZD ORODJARNA, ki so v bistvu del poslovne politike DO AGIS za leto 1979. In kaj načrtujemo? V osnovi ne načrtujemo kakšnih večjih organizacijskih sprememb. Naše prizadevanje bo usmerjeno k reševanju določenih nedorečenosti, ki so nam ostale še kot odprti problemi preteklih korenitih sprememb v TOZD-u orodjarne, ko smo ločili proizvodnjo orodij in priprav od vzdrževanja le-teh, in ko smo prešli na končno vrednotenje dela.

V oddelku tehniške priprave dela, ki je sestavljen iz konstrukcijske in tehnološke skupine, bomo izoblikovali timski sistem dela tako, da bo v vsako specializirano konstrukcijsko skupino vključen po en tehnolog. V dose-danji tehnološki skupini ostanejo samo še tehnologi za obdelavo na specialnih strojih (elektroerozije, kopirno rezkanje, koordinatno vrtanje itd.) Takšna sprememba znotraj oddelka bo predvidoma usmerjala skupino strokovnjakov s področja določene specifičnosti k tistemu delu, saj bomo skupaj snovali projekt in rea-

nih sredstev bodo temeljili na skrbno izdelanem letnem planu in odstopki od letnega plana bodo dovoljeni le takrat, ko bo presežen celotni prihodek. Naša naloga v tem poslovnem letu temelji na težnjah, da se vrši financiranje v največji možni meri iz razpoložljivih finančnih sredstev naše TOZD, in jih predvidevamo realizirati iz neizkoriščenega dela amortizacijskih sredstev, sredstev rezervnega sklada ter neizkoriščena sredstva sklada skupne porabe.

V preteklem letu, meseca oktobra smo končali fizično reor-

Stroji za specialno obdelavo orodij v TOZD Orodjarna

zastavljenim ciljem. Doseči cilje, pa bo toliko lažje, kolikor boljši bodo medsebojni odnosi znotraj TOZD, in tudi v delovni organi-

zaciji. Le dobri medsebojni odnosi nam omogočajo timsko delo, to pa je porok za doseganje najvišjih rezultatov.

OB IZTEKU LETA OBISK NEKDANJIH NAŠIH SODELAVCEV

Kot že tolikokrat prej, so nas tudi letos obiskali naši nekdanji sodelavci in sodelavke. Za prijetno počutje in sprejem povebljenecv je poskrbel sindikat, v sodelovanju z obratom družbene prehrane.

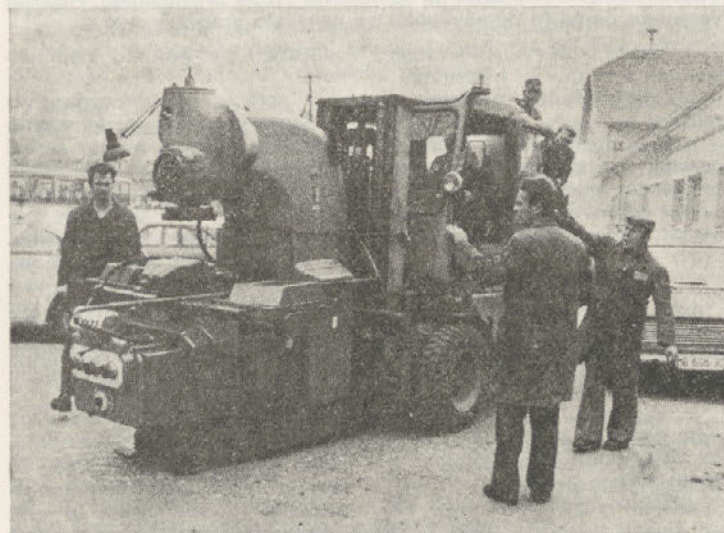
Vendar njihovo prijetno počutje in zadovoljni trenutki niso bili samo odraz pogostitve, ampak predvsem novi proizvodni dosežki, nove delovne zmage, ki ob vsakem njihovem srečanju dokazujejo, da kolektiv raste, dela in uspešno nadaljuje njihova prizadevanja za doseganje vedno novih in boljših rezultatov dela. Ob prihodu jih je pot vodila najprej na ogled proizvodnje, kjer so se ob že njih dni delovnih sredstvih ter proizvodnih prostorih, najdlje v novi proizvodno skladišni dvorani TOZD Avtoopreme. Novi objekt je sad marljivega dela in odrekanja, kajti investicija ni bila mala. V časovno kratkem obdobju nam je uspelo doseči in realizirati zastavljeni plan razvoja, s čimer pa ne smemo biti zadovoljni. Ob koncu leta, ki je pravkar pričelo teči, bi ob po-

novnem srečanju z našimi nekdanjimi soustvarjalci, morali ugotoviti, da smo še uspešnejši. Na obhodu in ogledu tovarne in ob ugotovitvi, da se naše delo odraža v novih delovnih zmagah je bilo čutiti tudi njihovo veselje. S ponosom se spominjajo svojih prispevkov k rasti kolektiva, še večja radost pa veje iz njihovih src, ko lahko spoznajo da njihovo delo cenimo, cenimo tako, da ga dograjujemo in ustvarjalno nadaljujemo.

Našega poslanstva s tem kratkim srečanjem do nekdanjih članov kolektiva, nismo opravili.

Naša dolžnost in naloga je da poskrbimo za trdnjšo vez, s čimer bi jim podarili del priznanja za njihova dolgoletna prizadevanja, da tudi za druge nekaj ustvarjeno podarilo, ob odhodu v zasluženi pokoj.

ŠNEBERGER Srečko

Selitev delovnega sredstva v oddelku izdelave orodij in priprav

lizacijo le-tega, kar pomeni racionalizacijo izdelave orodij in priprav. Takšna sprememba znotraj sistema bo pa še sigurno sprožila niz vzporednih aktivnosti v smislu realizacije spremembe.

Operativna priprava dela v TOZD orodjarna vsebuje v svoji strukturi plansko službo, skladišča s pripravo materialov ter službo kontrole kakovosti. Vse te dejavnosti so v osnovi že izoblikovane, urediti pa bo potrebno še nekatere sisteme spremljanja in analize dela v TOZD-u. Ena od teh aktivnosti je tudi ureditev skladišč. V planski službi bomo uredili sistem zasledovanja rokov in planiranja na osnovi višjih kartotek »Zippel« ter sistem planskih plošč »Dispo«.

Računovodska služba bo še naprej, na osnovi dobro izdelanih analiz razpoložljivih finančnih sredstev, vodila temeljno politiko financiranja in gospodarjenja s finančnimi sredstvi. Mesečni plani razpoložljivih finanč-

ganizacijo v proizvodnji. Prostor-sko in organizacijsko smo ločili obrat izdelave in obrat vzdrževanja orodij in priprav. Že po dveh mesecih poizkusnega obratovanja smo ugotovili, da je bila reorganizacija proizvodnje utemeljena in gospodarnostna, kljub temu, da se pojavljajo občasno še kakšni »obrobni« problemi, ki jih želimo v letu 1979 uspešno rešiti. Vsled nenačrtnega vlaganja v osnovna sredstva v preteklem obdobju ugotavljamo, da bo celotna proizvodnja potekala v letu 1979 na zelo iztrošenih produkcijskih sredstvih, saj pričakujemo prve nove obdelovalne stroje v začetku leta 1980.

V proizvodnji oziroma v TOZD orodjarna si posebej prizadevamo izpostaviti dobre in pravilne medsebojne odnose, katerih temelji izhajajo iz Zakona o združenem delu.

Postavljene naloge za leto 1979 so za nas obveznost, in jih moramo realizirati ne glede na kakršne koli prepreke na poti k

Ali pokojnina, ali osebni dohodek

Ob koncu preteklega leta sta bila v Sloveniji sprejeta dva pomembna zakona v zvezi s pravicami upokojencev, ki po upokojitvi ponovno sklenejo delovno razmerje ali začno opravljajo samostojno dejavnost. To sta zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih.

Spremenjeni zakon o delovnih razmerjih določa pogoje, kriterije in postopek za zaposlovanje upokojencev, spremembe in dopolnitve zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju pa opredeljuje posledice, ki jih ima sklenitev delovnega razmerja za uživanje pokojnine, ter pravice, ki jih imajo takšni upokojenci v pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ko prenehajo z delovnim razmerjem oziroma z opravljanjem samostojne dejavnosti.

Do sprejema sprememb in navedenih zakonov je veljalo načelo oziroma ureditev, po kateri je lahko delavec s polno dobo užival pokojnino ne glede na osebni dohodek, ki ga je sprejel iz ponovne zaposlitve ali opravljanja samostojne dejavnosti in sicer po stališču, da izvira pokojnina iz upokoječevega minulega dela.

Po najnovejših spremembah obeh zakonov upokojenec, ki ponovno sklene delovno razmerje ali se obvezno zavaruje po 7. členu zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ali začne opravljati samostojno dejavnost, za ta čas izgubi status upokojenca in se mu pokojnina ne izplačuje. Tudi za družinskega in invalidskega upokojenca zakon določa, če sklene delovno razmerje ali da se mu pokojnina ne izplačuje, začne opravljati na podlagi katere je zavarovan. Po novi ureditvi se torej tudi starostnemu upokojencu, ki ima polno pokojninsko dobo (moški 40 in ženska 35 let), ustavi izplačevanje pokojnine, če sklene delovno razmerje ali opravlja drugo delo oziroma funkcije ali opravlja samostojno dejavnost, na podlagi katere je zavarovan. Za upokojence je z novo ureditvijo uveljavljeno načelo, da ne morejo imeti dvojnega statusa to je lastnosti upokojenca in lastnosti delavca in da ne morejo uživati dvojnih prejemkov — pokojnine in osebnega dohodka iz delovnega

razmerja oziroma samostojne dejavnosti.

Tudi družinskemu in invalidskemu upokojencu, ki se ponovno zaposli ali začne opravljati samostojno dejavnost, se za ta čas ustavi izplačevanje družinske oziroma invalidske pokojnine.

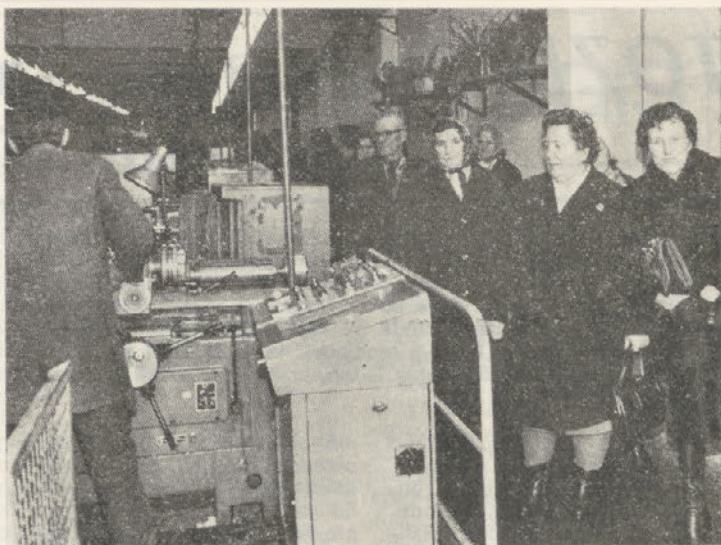
Po novem pa se upokojencu, ki dela po pogodbi o delu med opravljanjem tega dela izplačuje pokojnina.

Z upokojencem je mogoče skleniti pogodbo o delu za največ 20 ur na teden. Delavci v temeljni organizaciji določijo v samoupravnem splošnem aktu dela, ki jih lahko opravljajo upokojenci po pogodbi o delu. Ta dela določijo temeljne organizacije neodvisno od določb 213., 214 in 215. člena zakona o delovnih razmerjih, v katerih je določeno za kakšna dela se lahko sklepa pogodba o delu z drugimi osebami, ki niso upokojenci.

Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih, sta začela veljati 6. januarja letos. Po izrečni določbi v obeh zakonih se morajo obstoječa razmerja zaposlenih upokojencev uskladiti z določbami zakona v šestih mesecih po njegovi uveljavitvi, torej do 6. julija 1979, v enakem roku pa morajo delavci v temeljnih organizacijah uskladiti delovna razmerja oziroma pogodbe o delu, sklenjene z upokojenci, s spremenjenimi določbami zakona.

Do uskladitve obstoječih razmerij že zaposlenih upokojencev veljajo in se uporabljajo določbe, ki so bile v veljavi na dan 5. januarja 1979, torej poprejšnje določbe. Najdalj do 5. julija 1979 bodo upokojenci še imeli hkrati status delavca in upokojenca in bodo lahko sprejemali osebni dohodek iz ponovno sklenjenega delovnega razmerja in obenem tudi pokojnino.

VINDIŠ Danica

Sprehod po proizvodnih prostorih

„SOS“ za požarno varnost

V letu 1978 s požarno varnostjo v delovni organizaciji ne moremo biti zadovoljni. Vse preveč je požarnih nepravilnosti in požarnega nereda v TOZD in delovni organizaciji, kot celoti.

Za takšno stanje je več objektivnih in tudi subjektivnih vzrokov. Vendar moramo poudariti, da subjektivni vzroki prevladujejo. Požarno varnostni nered in nepravilnosti se nanašajo predvsem na:

- založeni dostopi do ročnih gasilnih aparatov in hidrantov,
- neoznačene in založene požarne poti,
- nepravilno skladiščenje gorljivih materialov in preobremenjenost skladišč,
- zastarelost in preobremenjenost elektro inštalacij in naprav,
- malomarnost pri manipuliranju z odprtim ognjem,
- neredne zamenjave izpraznjenih ročnih gasilnih sredstev,
- nepoučenost delavcev v požarni preventivi,
- nezainteresiran in malomarni odnos do požarne varnosti,
- neprimerna tehnologija z vidika požarne varnosti.

Našteli smo samo nekaj nepravilnosti v požarni varnosti in požarni preventivi.

Zgoraj našteje nepravilnosti so tudi vzrok nastanka začetnih požarov v preteklem letu. Požari, ki so nastali v preteklem letu v gumarni, livarni, servisih in na odlagališču odpadnega materiala so bili sicer pogašeni v samem začetku, saj so se dogodili med rednim delovnim časom, vendar so nam resno opozorilo, da je nujno in skrajni čas, da se nepravilnosti takoj odpravijo.

Težiti moramo k temu, da že z dobro protipožarno preventivo popolnoma onemogočimo ali vsaj zmanjšamo na minimum možnost požara. Zavedati se moramo da je glede na našo tehnologijo proizvodnje, proizvodni material gradbeni material in način gradnje večina objektov takšen, da bi eventualen požar, ki ga ne bi mogli takoj pogasiti, povzročil katastrofalno škodo.

Le požarna disciplina slehernega delavca in nadzor nadrejenih delavcev in drugih odgovornih organov nam lahko zagotovi boljše požarno varnost. Pri tem morajo vsi izvajati določila o požarni varnosti in se medsebojno

opozarjati na požarne nepravilnosti.

Pri tem še enkrat poudarjamo in opozarjamo, da je do večine začetnih požarov prišlo zaradi malomarnosti in nepridruženosti se ukrepov požarne preventive.

Trdimo pa tudi, da bi se požarna varnost občutno povečala, če bi za to področje imela delavca, ki bi naloge požarne varnosti opravljal profesionalno, kot izključno njegove delovne naloge. Tudi sodelovanje z gasilskimi društvi bi bilo lahko na ta način plodnejše in bolj efikasno.

Moramo priznati, da vlada na področju ročnih gasilnih sredstev, njihova dopolnjevanja, izbire in stalne izpraznitve ter za menjave soočen nered. To vsekakor ne prinaša požarni varnosti takojšnjega in efikasnega gašenja začetnih požarov.

Smatramo, da bi morale biti v letu 1979 na področju požarne varnosti uresničene vsaj te naloge:

- namestitev odgovorne osebe za požarno varnost,
- redna kontrola, zamenjava in dopolnjevanje ročnih gasilnih sredstev,
- poučevanje iz požarne varnosti za vse delavce,
- striktna uveljavitev in nenehna kontrola v požarni preventivi,
- izdelava vseh požarnih načrtov in seznanjanje z njimi vseh prizadetih delavcev,
- povečanje števila aktivnih gasilcev v gasilskem društvu in njihova razmestitev po delovnih izmenah,
- ukrepanje zoper kršilce proti požarnih predpisov.

To je le kratek prikaz stanja požarne varnosti v 1978 letu. Pri mere začetnih požarov nismo konkretno obdelali, ker smatramo, da so prizadeti TOZD, oddelki in delavci sami iz dogodka izvlekli pouk. LAZAR Franc

Milena Car-Drlje

Razmišljanja o nočnem delu

UVOD

Svet za družbenoekonomski in družbenopolitični položaj žensk pri republiški konferenci SZDL Slovenije je dal pobudo za sklic problemske konference z delovnim naslovom »Delavka v združenem delu«. Tej pobudi se je pridružil tudi republiški svet Zveze sindikatov Slovenije. V pripravi je tudi skupno gradivo in stališča o razvojnih problemih Slovenije z vidika zaposlovanja, poklicnega izpopolnjevanja žensk in o drugih vprašanjih, ki pomenijo zagotovitev popolne enakopravnosti žensk v temeljnih družbenoekonomskih odnosih v združenem delu. Na problemski konferenci naj bi obravnavali tudi različna področja življenjskih in delovnih razmer ter kritično analizirali politično in družbeno aktivnost žensk v delegatskem sistemu in družbenopolitičnih organizacijah.

Konferenca bo nedvomno načela in odprla veliko vprašanj, ki so pomembna ne samo za delavko, temveč za človeka in družbo nasploh. Nočno delo je tudi eden od teh problemov, ki ga na eni strani zahtevajo ekonomski motivi posameznika in družbe, na drugi strani pa ga oporekajo že dokazani škodljivi vplivi na človekovo zdravje, družinsko, profesionalno in družbeno življenje.

Nočno delo je problem, ki ga na eni strani zahteva gospodarna izraba že obstoječe proizvodne opreme, na drugi strani pa ga oporekajo že dokazani škodljivi vplivi. V razvitih industrijskih deželah je nočno delo še vedno precej prisotno, ponekod je celo v povečanju. Skupina izvedencev OCDE je že leta 1974 ugotovila, da so razlogi za tak trend nočnega dela tudi v različnih oblikah ekonomskega tekmovanja, saj je v njem dragocen vir novih zaslužkov in seveda vir denarja za kritje vedno bolj pospešene amortizacije.

Pri nas se kljub naporom, usmerjenim v dokončno odpravo nočnega dela — predvsem žensk in mladine — še vedno srečujemo s tem vprašanjem. Predvsem ga vsiljujejo nizka akumulativnost nekaterih industrijskih vej (tekstilna industrija), zastarele zmogljivosti strojev, tehnološka zahteva po neprekinjenem delovnem procesu, pa tudi napeti dobavni roki, ozka grla v proizvodnji itd.

Socialistična samoupravna družba želi fizično in psihično zdravega, družbeno aktivnega in ustvarjalnega človeka. Pravico biti tak ima sleherni državljan, če pa je v situaciji, da zaradi družbenih (in včasih zaradi lastnih motivov — večji OD) mora delati v nočni izmeni, bo te svoje pravice težko realiziral. Zakaj?

Znano je, da je človeško telo, tako kot v vsem živem svetu (pri živalih in rastlinah), naravnano na neke zakonitosti biološkega ritma. Z rušenjem naravno dane zakonitosti, torej z zamenjavo dnevnih aktivnosti z nočnimi in obratno, človek prihaja v stanje fiziološkega, psihološkega in medicinsko-patološkega neravnovesja. To pa se neposredno odraža v psihodinamiki družbenega in družinskega življenja.

Ženska ali moški, ki delata občasno ali redno v nočnih izmenah, potrebujejo dnevni počitek in spanje, ki ga velikokrat zaradi neurejenih stanovanjskih razmer ne moreta uresničiti. V družinah, ki živijo v malih stanovanjih, z enim ali več otroki, si težko predstavljamo potreben mir. Nočno delo prinaša psihične obremenitve, zaradi katerih človek še težje prenese hrup. Torej, nimajo vsi enakih pogojev za potreben počitek. Tudi naše otroško varstvo ni na takšni stopnji urejenosti, da bi vsaj delno rešili probleme, ki se vežejo na nočno delo. Človek v naši družbi ni vezan samo na družinske probleme, temveč mora biti tudi samoupravno in družbenopolitično angažiran. Kdaj in s koliko energije se lahko posveti temu delu življenja v svojem kolektivu, če je pogosto angažiran z nočnim delom? Da o potrebah permanentnega izobraževanja in izpopolnjevanja niti ne govorimo.

Našteli smo samo nekaj primerov iz cele množice tistih negativnih posledic nočnega dela, ki narekujejo resno spopadanje in zavzemanje za njegovo ukinitve povsod tam, kjer to delovni proces izrecno ne zahteva, ali pa tam, kjer ga neupravičeno na novo uvajajo.

Specialista s področja proučevanja nočnega dela James Carpenter in dr. Pierre Cazamian s sodelavci (Catherine Delgrange, Francois Hubault in Jacques Guerin) sta v svojem delu »Travail de la nuit« (Nočno delo) še posebej poudarila dejstvo, da kljub temu, da sindikalne organizacije proklamirajo parolo »Zdravje ni naprodaj« in je zato treba zaščititi družinsko življenje — so se prav te organizacije ponekod držale predaleč od aktivnega spopadanja s temi pro-

blemi. To nam dokazuje, da se tudi drugod po svetu napredni teoretiki kritično spopadajo s tovrstnim problemom.

Posebej aktualna je ta problematika ravno v času, ko se pojavlja čedalje več podpisnic mednarodne konvencije številka 89 — Mednarodne organizacije dela (MOR) o nočnem delu žensk, zaposlenih v industriji, ki zastavljajo vprašanja o usklajevanju konvencije s sodobnim znanstveno-tehnološkim in družbenim razvojem v svetu. To nam je tembolj jasno, če vemo, da je konvencija nastala 1919. leta, revidirana 1934., sprejeta pa 1948. leta, dejansko pa začela 1951. leta.

Na 60. zasedanju Mednarodne organizacije dela, ki je bilo junija 1975, so ponovno pregledali in pretehtali posamezne konvencije o zaščiti žensk na delu in predlagali, naj se pripravijo konkretni predlogi za njihovo revizijo.

Znano je, da so o teh vprašanjih tudi pri nas mnenja deljena, posebej še o konvenciji št. 89, po kateri je prepovedano nočno delo žensk le v določenih industrijskih panogah. Nekateri so za njeno radikalno spreminjanje, drugi jo priznavajo in se tudi zavzemajo za to, da konvencija obdrži vse njene humane vidike in da se spremeni samo zastareli deli.

Naslednja faza obravnavanja tega problema, ki je tudi usvojena v večjem številu dežel, se nanaša na generalno reguliranje nočnega dela, ki bi zajelo brez razlike vprašanja ženskega in moškega nočnega dela.

NOČNO DELO PRI NAS

Neposredno povojno obdobje, torej čas obnove, je narekoval intenzivne napore, da bi se čimprej rešili iz zaostalosti. Nočno delo je bilo skoraj normalen pojav in ni bilo ne smisla ne časa za večja teoretiziranja okoli vprašanja, ali je nočno delo zdravju škodljivo ali je družbeno sprejemljivo ali ne itn. Značilno je, da tudi z upravno administrativnimi predpisi tega vprašanja nismo urejali ne neposredno ne posredno.

Pozneje, ko se je tudi naša država vključila v mednarodno reševanje in urejanje delovnih pogojev, smo leta 1955 ratificirali konvencijo o nočnem delu žensk (št. 89) in leta 1957 konvencijo o nočnem delu mladine (št. 90).

Po 153. členu zvezne ustave postanejo ratificirane konvencije dela (DON) sestavni del naše notranje zakonodaje in jih morajo sodišča neposredno uporabljati.

Glede na ustavno določilo je federacija pristojna za ratifikacijo tistih konvencij, ki se nanašajo na vprašanja, za katera so v bodoče pristojne republike, velja prvi odstavek 271. člena zvezne ustave.

Zakon o delovnih razmerjih (1957, 1965, 1973 in 1978) je tisti, ki je neposredno urejal načelo izrecne prepovedi nočnega dela za ženske in mladoletne delavce. Zakon dovoljuje nekaj izjem, ki se nanašajo predvsem na določene pogoje v posebnih družbeno-ekonomskih in socialnih okoliščinah. Novi zakon o delovnih razmerjih uzakonjuje tudi pravilo o posebnem varstvu med nočnim delom. Delavci v temeljnih organizacijah so dolžni zagotoviti ustrezno varstvo pri delu, varstvo otrok, prevoz na delo in z dela, ustrezen topel obrok ter zasedbo nočne izmene s strokovnimi delavci. Ne postavlja pa nobenih omejitev razen glede zagotavljanja omenjenih delovnih pogojev.

Svoja soglasja k uvedbi nočnega dela so dajali samo v izjemnih primerih, ko so ugotovili, da so kapacitete v dnevnih izmenah normalno izkoriščene, da so delovna mesta oskrbovana z reprodukcijskim materialom v nočnih izmenah tako kot v dnevnih, da je organizirana družbena prehrana, da je zagotovljena prva pomoč, urejen prevoz na delo in z dela domov, da se sistematično spremlja zdravstvena in fizična sposobnost delavcev, da obstaja možnost izbora za nočno delo predvsem tistih delavk, ki še nimajo otrok in so doma iz bližnje okolice itd.

Po zakonu o delovnih razmerjih iz leta 1973 je nočno delo tisto v posebnih razmerah, iz česar izvirajo tudi določene pravice. Zaradi tega so se sindikati vseskozi zavzemali za primerno stimulacijo nočnega dela v obliki posebnega dodatka ter z upoštevanjem nočnega dela pri odmeri rednega letnega dopusta.

Če pogledamo, kako je nihala intenzivnost nočnega dela, vidimo, da je njegov obseg bil do leta 1969 bolj umirjen, po letu 1969 pa je zabeleženo naraščanje s kulminacijo v letu 1970.

Raziskovalni center RS ZSS za samoupravljanje je leta 1973 objavil raziskavo Vide Lotričeve »Nočno delo«, ki je zajela delavce v industriji in v rudarstvu. Zbrani podatki v tej raziskavi nam povedo, da je pred letom 1963 delalo ponoči več moških kot žensk in da je bilo kmalu zatem obratno. Kot poglavitni razlog za ta pojav navajajo zagovorniki nočnega dela pomanjkanje moških delavcev in obstajanje vrste priučenih del, ki baje za moške niso zanimiva. V raziskavi ugotavlja avtorica pozitiven trend postopnega ukinjanja nočnega dela, predvsem po letu 1971.

Ko ugotavlja tokratne osnovne razloge za delo v nočni izmeni, navaja predvsem naslednje anketne odgovore delavcev:

- ker ne dobijo druge zaposlitve — 44 %
- zaradi neurejenega otroškega varstva — 3,2 %
- zaradi višjega osebnega dohodka — 12,9 %
- zaradi drugih razlogov — 39,5 %.

Torej se je za resen socialno-ekonomski razlog opredelilo 47,6 % anketiranih delavcev.

Zaradi navedenih razlogov za nočno delo so se sindikati vseskozi zavedali, da ne bo mogoče naenkrat in povsod odpraviti nočnega dela nasploh, pa tudi ne nočnega dela žensk. Zato so marsikje svoje napore usmerili predvsem v nenehno izboljševanje delovnih razmer.

Ze uvodoma smo omenili problem optimalnega delovnega učinka v nočni izmeni, ki je bil in je problematičen tako po svoji količini kot tudi po kvaliteti. Do tega problema prihaja zaradi motenega biološkega ritma tudi tedaj, ko je delavec spočit, tembolj če delavec prihaja na delo utrujen. 49,1 % anketiranih delavcev je odgovorilo na vprašanje »Ali imate možnost, da se doma v miru naspite, ko pridete z nočnega dela?«, da nimajo teh možnosti. Razlogi za to so predvsem neurejene stanovanjske razmere, hrup na cesti in v stanovanju, delo doma ipd. Pri ženskem delu populacije izstopajo še problemi neurejenega otroškega varstva in gospodinjstvo delo.

Tudi ustrezno vrednotenje nočnega dela je stalna skrb sindikatov. Iz omenjene raziskave je razvidno, da je 33,6 % anketiranih delavcev bilo mnenja, da niso deležni nobenih prednosti, če delajo ponoči. To opozarja na takratno še nezadostno učinkovitost sindikatov pri uresničevanju svojih zahtev za ustrezno vrednotenje. Nadaljnja ugotovitev pa opozarja še na to, da so delavci v tistem času vse premalo soodločali pri uvedbi nočnega dela. S takim stanjem sindikati niso mogli biti zadovoljni. Pa tudi zato ne, ker je pred uvedbo nočnega dela bila praviloma še manj kot četrtina anketiranih delavcev vprašana za mnenje o tem.

Sodelovanje sindikatov v razpravah o možnostih ukinjanja nočnega dela je bilo preskromno. Ze takrat so ugotavljali potrebo po tem, da morajo na vsak način pri reševanju problemov nočnega dela sodelovati osnovne organizacije sindikata s samoupravnimi organi, da je največ skrbi treba posvetiti izdelavi sanacijskih programov za postopno ukinjanje nočnega dela žensk in mladine itd.

Tudi širša družbenopolitična skupnost se je zavzemala za učinkovitejšo reševanje problemov, ki se pojavljajo ob nočnem delu žensk in mladoletnih delavcev. Leta 1973 je republiška skupščina sprejela sklepe in priporočila, ki organizacije združenega dela obvezujejo:

- da v okviru razvojnih planov izdelajo petletni program o postopnem zmanjševanju obsega nočnega dela,
- da se čimprej odpravi nočno delo mater z otroki do sedem let starosti,

— da industrijske, gradbene in prometne OZD do konca leta 1973 v celoti odpravijo nočno delo mladoletnih delavcev.

Danim priporočilom je bil prilagojen zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in delovnih razmerjih med delavci in zasebnimi delodajalci (sprejet aprila 1974). Zakon s prepovedjo nočnega dela zajema še področje prometa in proizvodne obrti, kar presega okvire mednarodne konvencije, ki prepoveduje nočno delo žensk in mladoletnih delavcev v industriji in gradbeništvu.

Po zakonu je republiški sekretariat za delo zadolžen za izdajo soglasij za nočno delo. Ta soglasja pa izreka šele takrat, ko — po predhodnih mnenjih republiškega sindikata, gospodarske zbornice in pristojnega organa inšpekcije dela — ugotovi:

- da ima temeljna organizacija program za postopno zmanjševanje in odpravljanje nočnega dela žensk oziroma program za njegovo postopno zmanjševanje;
- da je delavkam v nočnem času zagotovljeno varstvo otrok, topel obrok in ustrezno kaloričen obrok, prevoz na delo in z dela, da ima nočna izmena tudi strokovne delavce, ki so potrebni, da delo nemoteno poteka;
- da so delavke, ki imajo otroke, mlajše od sedem let, soglašale s tem, da so razporejene na nočno delo.

Rezultati teh in drugih družbenih prizadevanj so zelo kompleksno izraženi v informaciji izvršnega sveta Skupščine SRS (decembra 1977) o izvajanju priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije o nočnem delu žensk in mladine v industriji, gradbeništvu, v prometu in proizvodni obrti. Zbrani podatki nam zelo konkretno kvalitativno pa tudi kvantitativno predstavljajo devetletno obdobje, v katerem smo vkljub hudim oviram vendar nenehno zmanjševali to nočno delo. Podatki kažejo, da smo bili najbolj uspešni v letih 1974, 1975 in 1976. S tem, da se je lani število žensk v nočnem delu zmanjšalo samo za 3,7 %, v sindikatu nismo zadovoljni.

Podatki kažejo, da je največ nočnega dela v tekstilni industriji (61,9 %), sledi kemična (10,7 %), kovinska 8,8 %, živilska (7,4 %), grafična (5,8 %). V lesni industriji in energetiki je ta delež nekoliko manjši itd. V prometu in zvezah se je lani delež žensk v nočnem delu v primerjavi z letom prej zmanjšal (indeks 92,3).

Iz omenjene informacije in po podatkih republiških odborov posameznih sindikatov je razvidno, da so še vedno največji problemi z nočnim delom v tekstilni industriji, kjer se je lani število žensk na nočnem delu v primerjavi z letom 1976 celo povečalo, malenkost nad 5 % (od 4.261 na 4.867). Zaradi nizke akumulativnosti te dejavnosti se bo treba predvsem usmeriti v modernizacijo proizvodnje, ki bo dovoljevala njeno rentabilnost z delom v dveh izmenah. V primeru, da gremo v enostavno ukinjanje nočnega dela, bi avtomatično sprožili hude in brezštevilne probleme, ki so povezani z negativnimi ekonomskimi in socialnimi posledicami, z vprašanjem zaposlitve delavk itn. Nadomeščanje žensk z moškimi delavci še ni rešitev za vse probleme; ne pride pa v poštev tudi ne zaradi nizkih osebnih dohodkov v tej panogi in razmer, ki jih vsiljujejo taki osebni dohodki.

Iz navedenih podatkov je razvidno, da smo v naši družbi usmerili svojo pozornost predvsem v ukinjanje nočnega dela žensk, čeprav menimo, da je to problem, ki ga bo treba čimprej obravnavati kot problem človeka nasploh.

V letošnji informaciji izvršnega sveta Skupščine SRS o izvajanju priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije o nočnem delu žensk in mladine v industriji, gradbeništvu, prometu in proizvodni obrti pa zasledimo tudi nekaj več objektivnih razlogov za to, kot so nizka akumulativnost (predvsem tekstilna industrija), ekonomski razlogi in pomanjkanje modernih strojnih kapacitet, tehnološka zahteva po neprekinjenem delovnem procesu, izpolnitev dobavnih rokov in izvoznih obveznosti, Ozka grla v proizvodnji, socialni in družbeni problemi zaposlenih žensk. Glede na to je republiški sekretariat za delo ocenil, da nočnega dela žensk ni bilo mogoče odpraviti do 3. junija 1978, kakor je bilo predhodno dogovorjeno. Zato izdajajo še vedno soglasja za uvedbo nočnega dela žensk, vendar z veljavnostjo samo do 31. decembra 1978.

Očitno ne bomo mogli odpraviti nočnega dela spričo ekonomskega stanja panog in dejavnost, v katerih se najbolj pogosto srečujemo z njimi. Zato se sindikati tudi v sklepih 9. kongresa zavzemajo, da se bodo kar se da angažirali pri urejanju delovnih razmer delavcev, ki morajo zavoljo objektivnih vzrokov delati v nočnih izmenah. Prav tako bodo tudi republiški odbori posameznih sindikatov dosledno vztrajali na postopnem zmanjševanju in odpravi nočnega dela žensk.

ZAKLJUČEK

Razmišljanja o nočnem delu morajo nedvomno sloneti na vseh odločilnih dejavnikih, ki vplivajo na njegovo obstajanje. Ugotavljati je treba tudi njegov škodljiv vpliv na človeka. V naši samoupravni socialistični družbi moramo, ko govorimo o problematiki nočnega dela, imeti pred očmi predvsem človeka. Pri tem mislimo prav na tistega človeka, ki bo psihično in fizično sposoben uresničevati zastavljene smotre naše družbe. Zato tudi problema nočnega dela ne moremo proučevati iztrgano, fragmentarno in ločeno od vseh tehničnih, ekonomskih, organizacijskih in družbenih dejavnikov, ki vplivajo na njegovo prakso. Ti faktorji so med seboj povezani, variirajo v času in so relativni v različnih situacijah.

Za tehnične dejavnike lahko rečemo, da imajo karakter fizičnih, kemičnih ali operativnih potreb, ki skupaj lahko jamčijo za določeno kakovost produktov, uslug. Od napredka znanosti in tehnike je odvisna tudi različnost možnih in optimalnih rešitev za en in isti problem. Na koncu drugega obdobja industrializacije in posebej prihod mehanizacije, potem avtomatizacije, prihaja do njihovega velikega pomena za razširitev nočnega dela. Tako so razna pretiravanja s preprečevanjem kapitalnih investicij ter v denarnih sredstvih in konstantnem skrajševanju trajanja amortizacije produktivnejših sredstev privedla do fetišiziranja pomena tega dejavnika. Skrajševanje amortizacijskih rokov je seveda povezano s pospešenimi inovacijami v tehnologiji, ki neprestano in vedno hitreje spreminjajo pogoje v konkurenci. Razen tega osvajanje tržišča neprestano spreminja proizvodne zahteve.

Organizacijski dejavniki so tesno povezani s tehničnimi in ekonomskimi. Statistike kažejo korelacijo med prakso nočnega dela, koncentracijo in avtomatizacijo produktivnih sredstev in med integracijo produkcije in upravljanja.

Družbeni dejavniki opravičujejo nujnost nočnega dela s finančnimi prednostmi. Ni pa prijetna ugotovitev, da se po izpostavljanju tega dejavnika ugotovi število delavcev, ki spričo delovne izčrpanosti niso v možnosti dajati tako intenzivne delovne prispevke. Prav zaradi tega se pojavljajo tako različna mnenja glede urejanja tega problema.

Naša izhodišča slonijo predvsem na vplivih nočnega dela na fizično in psihično zdravega človeka. Iz tega izhodišča bomo prišli do poante teh razmišljanj — ukiniti nočno delo povsod tam, kjer je to kakorkoli mogoče, maksimalno pa urediti pogoje dela tam, kjer ženska ali moški delata v tretji izmeni.

Če izhajamo iz tega aspekta, potem je treba predvsem posvetiti nekaj besed problemom kot so biološki ritem, spanje, delo in utrujenost.

Znano je, da vegetacija in živali poznajo ciklično menjavanje faz hiperaktivnosti in zmanjšanje aktivnosti. Tudi človeški organizem je uglasen na določene ritme, na notranjo uro. Vsi deli organizma, celice, tkiva, organi, sistemi organov so podvrženi nekemu individualnemu ritmu, ki ima vsak za sebe neko avtonomijo.

Končno je ves ritem asimiliran v sinusoidni funkciji, ki jo konkretizirajo številni parametri njegovih period, amplitud itd. Večina njih se končuje v maksimumu dnevne aktivnosti in minimumu nočne. Ritmi vegetacije in živali so sinhronizirani z menjavo luči in teme.

Torej naravno je vse podrejeno fazi dnevne aktivnosti in nočne dezaktivnosti.

Znanstvena opazovanja (Carpentiera in Cazarniana) ene skupine delavcev v nočni izmeni (opazovanja so trajala 13 tednov) so pokazala, da zmanjševanje delavčeve bioritmične amplitude povzroča pogoste srčne okvare, emocionalne strese, fizično utrujenost, skratka — lahko rečemo — povzroča znane bolezni sodobnosti, prepolne ambulate, prezgodnje upokojitve itd.

Omenjena strokovnjaka ugotavljata še to, da je naša vsakdanja aktivnost odvisna tudi od aktivnosti centralnih živčnih struktur. Poskusi kažejo, da so naše predstave maksimalne v sredi dneva in minimalne po zbujanju in pred spanjem.

Praktične izkušnje pa na to pokažajo, da rušenje z naravo danega ritma vnaša nered v naš organizem. Tako nas izguba ene same noči oropa naslednji dan za mnoge predstave, za besede in sploh sposobnosti za razmišljanje. Še več: človek je v takem stanju izredno občutljiv za strese in s tem podira presnovo v sebi, dviga se mu hitrost krvne sedimentacije itd.

Sledi sklep, da je pogosto nočno delo nasilje, ki se odraža v prihosomatskih boleznih.

Ko govorimo o posledicah nočnega dela na človeški organizem v totalu (mišice, centralni živčni sistem, čutni organi itd.), ne moremo mimo tega, da smo še kako podvrženi utrujenosti in z njo seveda trpi naša storilnost.

Iz vsega sledi, da je nočno delo v vseh svojih formah abnormalno, utrujajoče in riskantno, ker je udarec za zdravje človeka. Z medicinskega stališča je tudi absolutno upravičeno prepovedati prakso nočnega dela. Tam, kjer se pojavljajo spricho družbenoekonomskih pogojev nujne potrebe po nočnem delu, pa se bo vsekakor treba orientirati na njegovo maksimalno redukcijo.

Druga plat argumentov proti nočnemu delu se nanaša na njegove vplive na družinsko in družbeno življenje. Porušeno psihično ravnesje delavca se odraža tudi v neredu v družinski celici. Tu se pojavlja še dodatni element in to je obremenjenost ženske z gospodinjskimi deli. To se še posebej občuti takrat, ko ženska dela v nočni izmeni. Še vedno smo namreč v precej tradicionalnih, zastarelih okvirih, da ženska mora poleg službe nositi večino družinskih obveznosti. Raziskava centra RS ZSS za samoupravljanje iz leta 1973 je pokazala, da ima večina moških več možnosti za počitek po nočnem delu kot ženska.

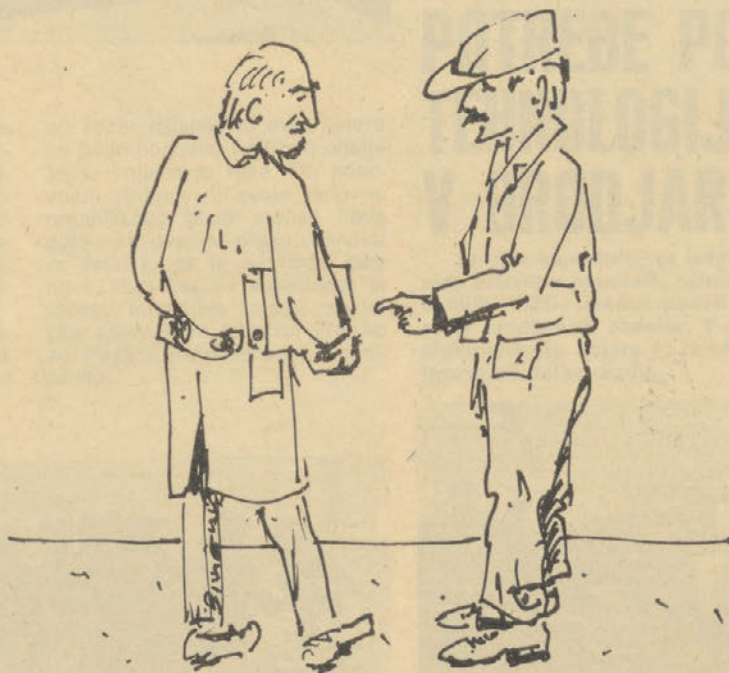
Tudi družba zahteva družbenopolitično samoupravno aktivnega človeka. Ali je sploh možno pričakovati učinkovito tovrstno udejstvovanje človeka, ki je obremenjen z nočnimi izmenami? Koliko je človek utrujen od nočnega dela zmožen še za kakršnokoli družbeno aktivnost? Družba si zagotovo ne želi tako okrnjenega proizvajalca in samoupravljalca.

Na drugi strani so ekonomski motivi posameznika in družbe, ki pozitivno argumentirajo potrebo po nočnem delu. Industrijske družbe so v nenehnem konfliktu med željo po produkciji in zaslužkih in tistim, da ščitijo delavca, med logiko ekonomije in biopsihičnimi zahtevami delavcev, torej med zavzetostjo za industrijsko rast in kvaliteto individualnega in družbenega življenja.

V zadnjem času je najbolj opazno vprašanje zaščitne zakonodaje, ki se nanaša samo na ženske, čeprav je nočno delo splošen problem. V zadnjih letih je o tem veliko polemike in različnih mnenj; leta 1973 je mednarodna organizacija dela izdala študijo o nočnem delu, ki vsebuje podrobne opise nacionalnih zakonodaj iz prakse in prikazuje različne teoretične in konkretne rešitve tega vprašanja v posameznih deželah. Kritično obravnavanje in prilagajanje konvencije sodobnim razmeram je potrebno. Ne smemo tudi prezreti, če bi povsod in naenkrat ukinili nočno delo, bi gledano v svetovnem merilu — tržišče ostalo brez proizvodov, veliko delavcev pa brez dela. Ker se tega zavedamo, bomo zagovorniki samo tistega nočnega dela, ki bo še nekaj časa nujno potrebno (npr. zdravstvo in varnostna služba). Ob tem pa se vendarle sprašujemo, kaj smo doslej naredili, da bi bile obremenitve na teh delovnih mestih znosne in ne bi preveč škodovala zdravju? Kako dolgo naj človek dela, da bo sebi in družbi v korist?

To so vprašanja, ki posegajo v naš pokojninski sistem in varnost pri delu hkrati.

V naši republiki zasledujemo kar 34 % upokojencev, ki ne dočakajo upokojitve v zakonsko predpisanem času, ampak jih upokojijo v zdravstvenih komisijah. V soboški občini npr. ta številka naraste na 45 %, v tovarni oblačil in perila Mura pa kar na 70 %. Toda invalidske upokojitve v velikem številu poznajo tudi gradbinci, kmetijci, kovinarji in v še prenekateri dejavnosti. Ti podatki morajo biti prisotni vedno, ko urejamo to problematiko. Edino tako bomo zavarovali motor vsega našega razvoja in napredka: človeka.

- TOVARIŠ PRAVNIK, KAKO STE LAHKO DOVOLILI, DA IMA VODJA DSSS, DALEČ VEČJE PRISTOJNOSTI KOT GENERALNI DIREKTOR?
- KJE SI PA TO VIDEL ... ?
- V 20. ČLENU PRAVILNIKA O DR ... DSSS

Obisk iz kasarne »Dušana Kvedra«

Iztekaajoče leto 1978 nam ni dalo samo nalogo, da pregledamo račune in ugotovimo uspešnost poslovanja, ampak zvrstilo se je vrsto dogodkov, ki bi jim lahko dejali, da so več ali manj že tradicionalnega značaja. Eden izmed teh je bil tudi razgovor in srečanje z vojaki ter starešinami kasarne Dušana Kvedra Ptuj.

Srečanje je potekalo v okviru praznovanja 22. dec., dneva vseh oboroženih sil Jugoslavije. Po kratkem sprehodu po proizvodnih prostorih je sledil razgovor v mali jedilnici obrata družbene prehrane. Z ozirom na to, da so bili udeleženci iz poklicev kovin-

predvsem o nekaterih spremembah, ki jih na osnovi zakona, združeno delo šele vpeljuje v prakso. In tako je nekaj najprirednejših zopet za kratek čas dobilo vezo s proizvodnjo in s tem obdilo spomine na svoje sodelovalce iz različnih krajev Jugoslavije

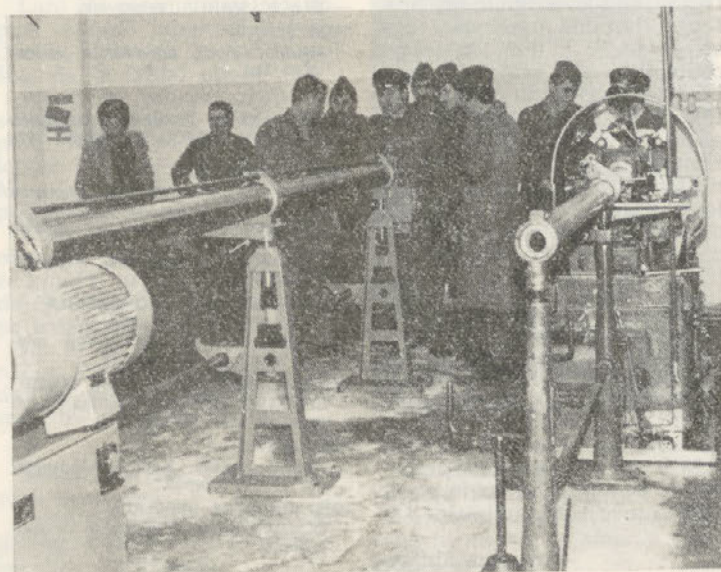
Vojaki in starešine so nas obiskali

sko predelovalne in tehniške stroke jih je v prvem redu interesiral proces proizvodnje, predvsem tehnološki postopki. Nadalje so se spoznali z vsebino organiziranosti naše delovne organizacije in delovanjem samoupravnih ter družbeno-političnih organov in organizacij.

Ob zaključku razgovora so izrazili zadovoljstvo za trud, ki smo jim ga posvetili v razpravi

od koder izhajajo in med katere se bodo ponovno vrnili po odsluženju vojaškega roka. Ob ponovnem prihodu v svojo delovno organizacijo bodo srečali nove oblike delovanja, organiziranosti in dela, ki pa le ne bodo tako nove, kajti kanček sprememb in zahtev, ki veljajo za vse, so lahko spoznali že 20. 12. 1978, ko so obiskali našo delovno organizacijo.

Skrbno ogledovanje proizvodnje

Pregled inventivne dejavnosti

Komisija za inovacije (prejšnja in na novo izvoljena) je imela v 1978 letu 12 rednih in 5 izrednih sej na katerih je bilo obravnavanih 93 inovacij in sicer: 1 izum, 60 tehničnih izboljšav, 29 koristnih predlogov, medtem ko so bile 3 inovacije preložene. Celotna

no 1 izum, 41 tehničnih izboljšav, 19 koristnih predlogov in 1 preložena, TOZD Kovinska obdelava obravnavano 13 tehničnih izboljšav in 1 koristni predlog, TOZD Gumarna obravnavane 4 tehnične izboljšave, 9 koristnih predlogov in 2 preloženi, TOZD Oro-

Pregled obravnavanih inovacij po TOZD v letu 1978

TOZD	TI	KP	Sprejeto	Zavrženo	Čista gospodarska korist	Izplačana odškodnina	Opomba
TAP	41	19	25	25	2.828.230,60	201.061,25	1 prelož.
KO	13	1	8	6	357.573,30	37.491,10	
GUM	4	9	7	6	46.488,60	34.086,90	2 prelož.
OR	1			1			
PM	1			1			
Skupaj:	60	29	50	39	3.232.692,50	272.639,25	

(Izračunana) gospodarska korist od obravnavanih in realiziranih inovacij znaša v 1978 letu 3.232.692,50 din od tega pa je bilo izplačanih odškodnin ali enkratnih nagrad v skupnem znesku 272.639,25 din ali 8,43 % od celotne gospodarske koristi. Število obravnavanih inovacij po posameznih TOZD pa je naslednje: TOZD Avtooprema obravnava-

darna 1 tehnična izboljšava in TOZD Precizna mehanika 1 tehnična izboljšava.

Glavni zastoji za še hitrejšo reševanje prijavljenih inovacij so bili predvsem pri posredovanju pismenih strokovnih mnenj ob posameznih TOZD, saj je bil rok (30 dni) v večini primerih prekoračen, nekajkrat celo 5-6 mesecev. Znidarič Dušan

POTREBE PO NOVIH TEHNOLOGIJAH OBDELAVE V ORODJARSTVU

Strojne kapacitete za izdelavo orodij in priprav se v zadnjih letih niso bistveno povečale, oziroma niso sledile povečanim kapacitetam ostalih TOZD. Izredno počasi se tudi uvaja nova tehnologija v področje orodjarskih obdelav. V zadnjem času se je le uvedla obdelava elektroerozija, katera je izredno poenostavila izdelavo oblikovnih — gravurnih delov orodij.

Pogled na tehnološko zaokrožen proces proizvodnje v TOZD Orodjarna

Na osnovi predloženih planov osvajanja novih proizvodov, se je pokazalo pomanjkanje strojnih kapacitet v TOZD OR. Največji manjki kapacitet so predvsem na obdelavah koordinatnega vrtanja, zahtevne-

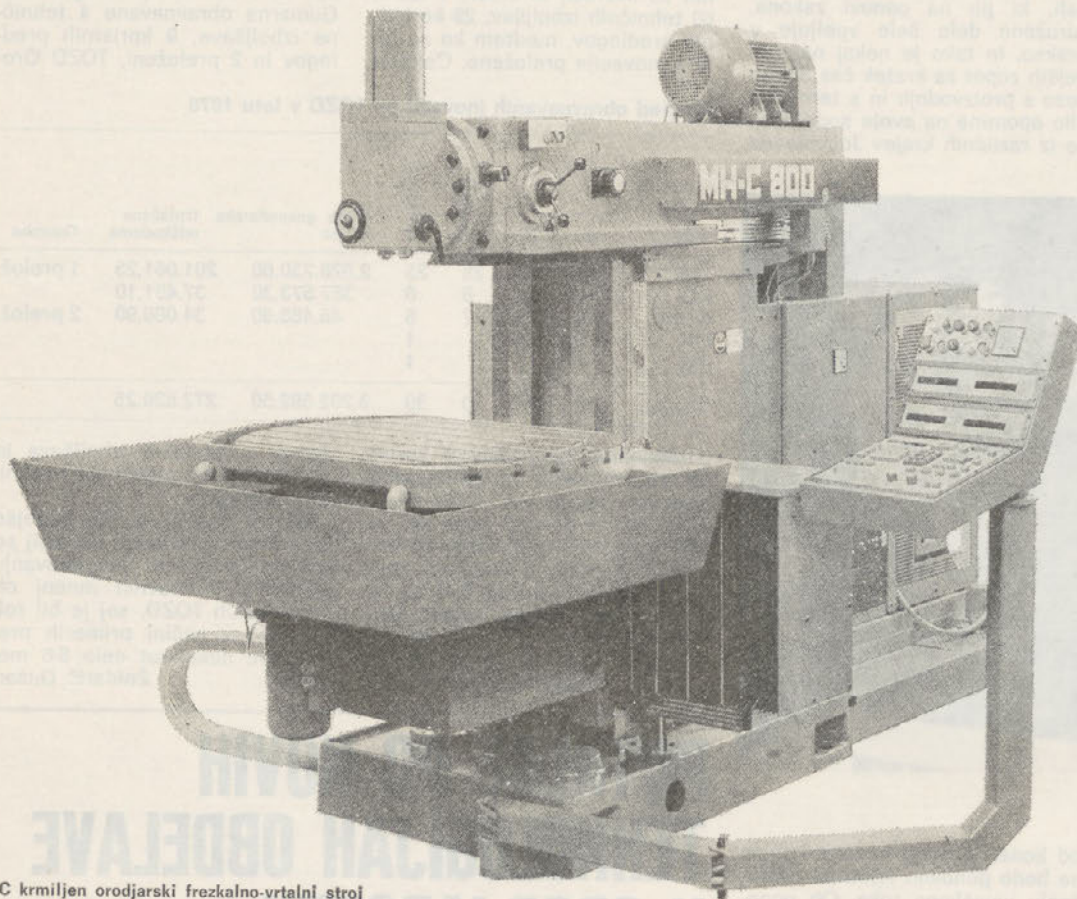
ga freziranja in erozije. Prav tako se v zadnjem času veliko investira v kvalitetne stroje v TOZD-GUM, TOZD-TAP in TOZD-PM, kar zahteva tudi kvalitetnejša orodja.

(Nadaljevanje na 8. strani)

POTREBE PO NOVIH TEHNOLOGIJAH OBDELAVE V ORODJARSTVU

IZ OBRATA
DRUŽBENE
PREHRANE

(Nadaljevanje s 7. strani)

NC krmiljen orodjarski frezalno-vrtalni stroj

Iz navedenih razlogov smo pristopili k najnujnejši obdelavi rešitve problema manjkajočih kapacitet in izboljšanju kvalitete obdelave orodij. Slaba kvaliteta izdelanih orodij izvira iz slabih in zastarelih strojev, kateri ne zagotavljajo predpisane kvalitete. Nekvalitetna začetna obdelava delov orodij zahteva daljše in dražje končne obdelave. Iz teh razlogov so kapacitete na eroziji preveč zasedene in predstavljajo ozko grlo. Obdelava koordinatno brušenje se izvaja samo za najnujnejše primere in to v kooperaciji, kjer so uslugе drage.

Zahteva po izboljšanju in uvedbi kvalitetnih strojnih obdelav na področju izdelave orodja je torej izredno nujna. V ta namen smo iskali ponudbe stroja, kateri bi navedene probleme obdelave zmanjšali in omogočili izboljšanje kvalitete izdelanih orodij.

Za začetne obdelave problema so nakazovale, da je potreba po uvedbi novejših tehnologij, ker nam obstoječa ne da zadovoljivih rezultatov. Nadaljna tehnično ekonomska analiza primerjav med obstoječo

in novo tehnologijo nam je pokazala izredno dobre rezultate v korist nove tehnologije. Najnujnejše probleme obdelave rešimo z uvedbo numerično krmiljenega orodjarskega frezalnovrtalnega stroja. Izredne ugodnosti obdelave na tem stroju so za najzahtevnejše, gumarske, livarske in štancne dele orodij kot so gravurne, osnovne, zgornje, spodnje in vmesne plošče ipd.

Prednosti obdelave zahtevnih delov orodij na predlaganem stroju so naslednje:

- velika produktivnost, zaradi velikega skrajšanja pomožnih časov in racionaliziranja tehnoloških časov,
- velika točnost in kvaliteta obdelave,
- skrajšan cikel izdelave orodja,
- izboljšani pogoji dela,
- povečana fleksibilnost dela,
- zmanjšana ročna dela.

Iz izdelane primerjave obdelav med obstoječo in novo tehnologijo za zahtevnejše dele orodij je razvidno, da se stroški obdelave teh delov zmanjšujejo za okrog 24 %, čas izde-

lave pa skrajša za 50 %. Ker bi na tem stroju obdelovali zahtevnejše dele orodij, kjer traja najdaljši čas v ciklusu izdelave orodja je ta pridobitev tem večja. Z izbranim strojem lahko pokrivamo manjke kapacitet na obdelavah koordinatnega vrtanja, zahtevnega normalnega in oblikovanega freziranja in koordinatnega brušenja. Izredna ugodnost tega stroja je še v tem, da je po osnovni izvedbi grajen kot univerzalni orodjarski frezalno-vrtalni stroj z izredno ugodnim načinom krmiljenja in posluževanja. Programiranje in krmiljenje stroja je lahko na delovnem mestu in to z direktnim ročnim vstavljanjem podatkov ali preko luknjanega traku.

Smatramo, da bi z navedeno investicijo precej izboljšali kvaliteto orodij, povečali produktivnost in ostale probleme ki se pojavljajo pri izdelavi orodij. Za kompletno izboljšanje kvalitete orodij in pogojev dela je potrebno izvršiti še nadaljne posege, kjer pa je predlagana investicija najnujnejša.

Razvojna služba

Delo, ki smo ga morali v letu 1978 opraviti, smo ga uspeli realizirati ob velikem naporu in zalaganju vseh zaposlenih. Kljub velikim težavam, ki so nas težile pri dobavi živil — mesna kriza, smo v glavnem uspeli zadovoljiti večino koristnikov toplega obroka v ODP. S tem se naša naloga nadaljuje v leto 1979 in želimo vsem delavcem v DO AGIS čimveč zadovoljstva ob malici.

V letu 1978 smo pripravili 442.600 obrokov malice, kar je za 46.600 več, kakor smo planirali za leto 1978. Za leto 1979 pa smo planirali za 10 % povečanja malic, glede na rast zaposlenih. Prodaja kosil v letu 1978 je bila resnično minimalna. Komisija za družbeno prehrano je delavcem v DO AGIS predlagala, da z 31. 1. 1979 ukinito s kuhanjem kosil, ker je nerentabilno. Če pa se bo število prijav dvignilo vsaj na 40 kosil dnevno, je ODP pripravljen takoj nadaljevati s pripravo teh. V mesecu decembru smo kuhali 37.092 obrokov malic, za kar smo porabili 445.634,47 din materiala.

Pintarič

DELAVCI, KI SO SKLENILI DELOVNO RAZMERJE V MESECU DECEMBRU 1978

TOZD AVTOOPREMA

- ČRESNIK FRANC, transporter — za določen čas
- PERGER FRANC, čistilec odlitkov — za nedoločen čas
- ĐUKARIĆ MATO, transporter — za nedoločen čas
- ŽURAN FRANC, skladiščni delavec — za nedoločen čas

TOZD ORODJARNA

- PETEK JANEZ, strugar III. — za nedoločen čas
- IVANUŠA IVAN, tehnolog — vrnil iz JLA

TOZD KOVINSKA OBDELAVA

- KRIZANEC STANISLAV, ključavničar II. — za nedoločen čas
- PETEK BOGDAN, planer orodij — vrnil iz JLA

DELOVNA SKUPNOST KOMERCIALA

- BRAČIĆ MARIJA, pripravnik

TOZD SERVISI

- MILOŠIĆ IVAN, praničar — za določen čas

DELAVCI, KI SO PRENEHALI DELOVNO RAZMERJE V MESECU DECEMBRU 1978

TOZD AVTOOPREMA

- VIDOVIĆ JOŽEF, delavec pripravne skupine — sporazumno
- BUBNJAR ANTON, livar na tlačnem litju
- ČAČUTA JOŽE, stiskalec — sporazumno

DELOVNA SKUPNOST KOMERCIALA

- HAGAUER MARTA, pripravnik
- MURŠIĆ ZLATKA, samostojni referent uvoza — sporazumno

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

- SIMONIĆ ŠTEFANIJA, čistilka — delo za določen čas

TOZD SERVISI

- KOSAR ANTON, kontr. teh. pregledov — sporazumno

TOZD KOVINSKA OBDELAVA

- SKLEDAR BRANKO, rezkalec — sporazumno

Ali jih poznate

Predstavljamo vam nekatere člane našega kolektiva, ki smo jim postavili enaka vprašanja.

- Kje boste letos preživel dopust?
- Ste koristili letni dopust v organizaciji DO AGIS?
- Kje bi po vašem mnenju iskali ponudbe za naše delavce?
- Ali rezervacije za letni dopust v planinah zanemarjamo?
- Ste za zbiranje sredstev po ključu enodnevnega zaslužka za izgradnjo počitniškega doma?

Prav gotovo ni bil naš namen izvesti celovito anketo. Želeli smo le dobiti približno sliko o lanskem počutju naših ljudi na dopustu in načrtov v bodoče.

Smatram, da je tak način sodelovanja ljudi v časopisu pozitiven, saj se lahko izpovedo, njihove izkušnje pa so lahko v pomoč drugim v izbiri kraja za oddih.

BELSAK Angelca, zaposlena v materialnem knjigovodstvu
Dopust bi rada izkoristila na morju, vendar se bojim, da bo mošnjiček premajhen. Računam na regres za dopust.

Lani sem preživila dopust v Umagu. Bilo je lepo. Le cene so skoraj nedosegljivo visoke. Letovala sem v aranžmaju.

Kje iskati ponudbe? Tam kjer bi bila primerna klima. Morda nekje na otoku.

Ja, planine zelo zanemarjamo. Mogoče bi planine komu še bolj koristile kakor morje, saj planine so lahko še lepše kakor morje.

Ne bi se mogla odločiti za tak način. Kajti zmeraj ne bi mogla priti na vrsto, pa tudi to mi ni všeč, ker si vsako leto vezan na en kraj.

KOSTANJEVEC Stanko, prevzemalec delovnih sredstev, TOZD Gumarna

Na dopust nameravam z družino na morje in sicer na Jelso v lastnem aranžmaju.

Lani žal nisem mogel na dopust zaradi adaptacije hiše. Osební dohodek pa ne dopušča, da bi lahko oboje.

Izkati bi morali kraje, ki so dosegljivi bolj plitvim žepom, vendar pa ne na škodo lepote in možnosti rekreacije. Mogoče bi bila delna rešitev posezonske cene.

Vsekakor zanemarjamo planine, saj smatram, da je danes že kmečki turizem tako razvit, da človeku nudi počitek in lepe trenutke.

Ne bi se mogel odločiti za način zbiranja sredstev, vendar pa sem mnenja, da bi bilo tudi to potrebno.

SPES Marjeta, zaposlena v plan in analize

Letošnji dopust nameravam preživeti na Hvaru in sicer v lastnem aranžmaju.

Lani sem preživila dopust v Selcah, tudi v lastnem aranžmaju. Bilo je lepo, cene so bile primerne srednjemu žepu.

O tem bi težko razmišljala, kajti južnejših krajev naše obale še ne poznam. Na vsak način pa velja na morju.

Vsekakor pa po mojem planine zanemarjamo. Bežimo od čistega in svežega zraka.

Načeloma sem proti takemu zbiranju sredstev, kajti smatram, da bi bila zopet stara pesem in bi bilo korišćenje tega doma enostransko.

NEŽMAH Zdenka, obrezovalka v TOZD Gumarna

Lani si nisem mogla privoščiti dopusta na morju, ker smo bili mnenja, da moramo prej urediti stanovanjski problem.

Letos nameravamo na morje in sicer v lastnem aranžmaju.

Prav gotovo bi morali posvetiti večjo pozornost planinam. Za nekatere pa tudi na morju.

Sem proti zbiranju denarja na tak način, ker smatram, da bi bilo korišćenje tega doma nerealno.

VALENKO Karolina, obrezovalka TOZD Gumarna

Letos nameravamo na dopust na morje in sicer v lastnem aranžmaju.

Lani smo letovali na Filip Jakobu v lastni organizaciji. Bilo je lepo, tudi cene so bile nepretirane. Sicer pa smo hodili le na kosilo v restavracijo, ostalo smo si pripravljali sami.

Ponudbe za dopust naših delavcev bi po mojem mnenju še naprej iskali na morju.

Ja, planine zanemarjamo s tem pa se niti ne zavedamo, da delamo planinam krivico.

Sem proti zbiranju sredstev na tak način, ker smatram, da bi morala biti za to druga sredstva. Sicer pa so z takimi domovi slabe izkušnje saj je v sezoni prevelika gneča.

VIDOVIĆ Zalika, obrezovalka TOZD Gumarna

Letos nameravamo na morje. Zelela bi si, da bi lahko šla zopet z delovno organizacijo, v nasprotnem primeru pa bomo krenili z delovno organizacijo TGA prav tako na morje.

Lani smo letovali z DO AGIS v Fiesi. Cene so primerne s tem, da smo si nekatere jedi pripravljali sami. Bilo je odlično, tudi organizacija je bila zadovoljljiva.

Po mojem mnenju bi lahko del dopusta namenili zimski rekreaciji, pa tudi na morju, ali poleti v planinah se da preživeti lepi dopust.

Planine po mojem preveč zanemarjamo in bo potrebno v bodoče o tem več storiti.

Ne vem, če je tak način zbiranja sredstev pravilen, prav-

gotovo pa je res, da premalo pozornosti posvečamo temu problemu.

HOJNIK Ivanka, kontrolorka TOZD Gumarna

Letos nameravamo zopet na morje. Če bo mogoče bom šla z DO AGIS.

Lani smo koristili dopust v organizaciji DO in sicer v Supetarju na otoku Braču. Bilo je odlično. Z organizacijo sem bila nadvse zadovoljna in tudi hrana je bila odlična.

V prvi vrsti sem za organizacijo dopusta na morju.

Na vsak način zanemarjamo planine, saj sem mnenja, da bi čisti planinski zrak marsikomu bolj koristil kakor morje.

Sem za zbiranje denarja, vendar sem mnenja, da ni to najboljši način. Res pa je, da bi bilo na tem potrebno več narediti, po moje bi bila rešitev v nakupu camp prikolic.

ZOLAR Vida, obrezovalka TOZD Gumarna

Zeljo imam iti v planine, vendar pa se bojim, da bi mi denar še ne dopuščal daljšega oddiha. Zagotovo pa bom šla za kak dan.

Lani, žal, nisem mogla na dopust zaradi bolezni staršev s tem, da sem mogla pridno po-

Moje mnenje je, da bi iskali ponudbe predvsem v planinah, saj sem prepričana, da v planinah lahko najdeš počitek in oddih kot na morju.

Vsekakor sem mnenja, da moramo odnos do planin spremeniti.

Sem za zbiranje sredstev saj smatram, da bi tako hitreje omogočili oddih vsem našim delavcem.

Kljub velikim naporom, predvsem sindikatov, za odpravo nočnega dela, je prisotnost le-tega še v veliki meri normalen pojav. Da ne bo prišlo do pomote — normalni pojav za moško delovno silo, k čemer pa logično ne prištevamo mladoletne mladine in žensk. Da nočno delo zahteva nadpovprečen napor in maksimalno prisotnost, ni potrebno naglašati. To velja že za opravljanje preprostih in enostavnih delovnih nalog in se po stopnji zahtevnosti dviguje. Vendar povezano pa je z nekaterimi momenti, kot je primer dodatka na osebni dohodek, ki v neki meri delavca odvrnejo od stalnega razmišljanja o posledicah in kvantitativnih vplivih troizmenskega dela.

V naši delovni organizaciji so primeri rednega troizmenskega dela v livarni TOZD Avtoopreme in TOZD Gumarna. Pojavljajo se se nekateri primeri, kot logične posledice proizvodnih potreb, vendar so občasne značaja. No, do sedaj je bilo bore malo ali pa nič zaheleženega o nočnih izmenah, zato smo se tokrat odločili, da obiščemo nekatere na njihovih delovnih mestih. To smo tudi storili in v poznih nočnih urah je stekel razgovor, osnovno vprašanje katerega je bilo: zakaj se odločajo za nočno delo?

PŠAJD Janko

Strojni livar v livarni TOZD Avtooprema

Pred začetkom služenja vojaškega roka sem opravljal podobna dela v TGA Kidričevo. Takratni pogoji so bili neznanost, zato sem po prihodu od vojakov, 1970 leta, iskal novo zaposlitev, z željo vsaj delno izboljšati predhodno stanje. No, tako se mi je ponudilo delo v livarni TOZD Avtoopreme, ki je v primerjavi s predhodnim po vsebini enako, vendar razlikuje se po nekaterih spremljajočih momentih, kot so pogoji, napor itd.

ni sem zadovoljen. Pri prejemkih se sicer pozna, v primerjavi z delom malo, so pa prisotne nekatere druge ugodnosti, ki izhajajo predvsem iz tega, da lahko človek v prostem dnevu uredi mnogo in še kaj postori tudi okrog hiše doma.

Isto kot je dejal moj predgovornik, bi povdaril tudi jaz. Namreč spregovoriti želim o malici s katero nismo zadovoljni. Če že ni mogoče dobiti tople, bi želeli, da se malica za nočno izmeno vsaj obogati z napitkom, ki smo ga do prednedavnega tudi dobili.

GRANDA Kondrad

Strojni livar, TOZD Avtooprema, obrat livarna

Zaposlitve, predvsem na našem področju za priučenega ali navadnega delavca, ni tako lahko dobiti. Zato je vsaka ponujena priložnost dobrodošla, še posebej, če ti ni zadosten vir dohodka zemlja.

Delo ponoči pa mi daje tudi možnosti, da čez dan v poletnem času obdelam tisti košček zemlje, ki pa je po smrti žene postal velik, postal je breme, in prostega časa ter ter družinskega počitka skorajda ne poznam.

Delavci se medsebojno spoštujemo. Skupno večkrat razpra-

vljamo, kako izboljšati ponujeni nočni obrok malice. Želeli bi topla, vendar kako...

KRAMBERGER Janko

Vulkanizer, TOZD Gumarna, 18 let v AGIS

Moramo se prilagajati pogojem in zahtevam proizvodnje. Izbiro ni. Z izgradnjo novih gumarskih prostorov upam, da bo odmrlo tudi troizmensko delo. Sicer pa če človek primerno počiva čez dan še nekako gre. Vendar kaj, ko pa je skoraj škoda časa za spanje. S tem prihajamo že delno utrujeni na delo in tako velik napor zelo izčrpa človeka. In prav tak delavec bi moral prejeti za obnovo moči tudi primeren in kaloričen zaloga malice. Tega pa ni. Prav nad tem se skupno pritožujemo in obenem apeliramo na odgovore, ter sindikat, da se sedanje stanje izboljša. Gre predvsem za uspešnost opravljenega dela, ki bi lahko bila boljša, večja in tudi počutje bi doseglo primeren nivo.

Želel pa bi spregovoriti še o tem, da organizacija in priprava dela večkrat rodita nezadovoljstvo med nami. Ne bi vedel s čim je to pogojeno, upam pa da z delovnimi pogoji, ki niso najboljše in da bomo vse to z izgradnjo novih delovnih in proizvodnih prostorov sanirali.

CVETKO Martin

Vulkanizer, TOZD Gumarna, 20 let v AGIS

Izpolnjevanje proizvodnega plana zahteva tudi delo v nočni izmeni, zato se ni moč temu izogniti, kajti šele tako izpolnimo in realiziramo zastavljene cilje. Za svojo »budnost ponoči« pa prejemamo tudi določeni procent na osebne dohodke, kar se

pozna predvsem nam, ki dohodkov nimamo ravno visokih. Tako pa lahko človek poseže tudi po domačih opravilih, kajti v času nočne izmene, počivanja čez dan, posebej o poletnih mesecih, skorajda ni. Pretežno izhajamo iz kmečkih družin in vsak še ima mali košček zemlje, ki pa je prej samo delo, kot pa vir dohodka. Že standardno, kot vsi predhodniki, tudi sam nisem zadovoljen z malico, vendar tu so posredni neke tehnološki razlogi, da ni boljše.

BRUMEN Stanko

Delavec na stiskalnici, TOZD Gumarna, 5 let v AGIS

V začetku bi dejal, da sem pravzaprav povratnik, namreč s tem želim povedati, da sem že pred tem delal dve leti v Gumarni, nato pa me je pot vodila za delom v svet. Nekaj časa sem bil v Nemčiji, nakar sem se vrnil v domovino in dobil ponovno zaposlitev v Gumarni.

Delo je samo po sebi težko. Fizični napor me utruja, še predvsem v nočni izmeni. Toda izbiro ni. Če želimo zaslužiti zase in družino, moramo to tudi takšno, kot je sprejemati.

S pridobljeno prakso, upam da delovne naloge opravljam zadovoljivo. Vsi, ki so mnenja, da z delom ponoči tudi precej zaslužimo, se motijo, kajti dodatek ni tako velik, koliko je vloženega truda in napora. Nekaj bi bilo potrebno reči tudi o težavah, ki nas spremljajo in ki izhajajo od druge. Priprava dela ni zadovoljliva. Mnogokrat pred samim začetkom izgubimo nekaj časa za razne zadeve, ki niso vzrok naše nedelavnosti ali naših napak, pa tudi nekateri delavci nimajo pravega in zdravega odnosa do izdelka.

Medsebojno se razumemo. Tudi s predpostavljanimi ne prihajamo do sporov, kar predvsem povdarja dobro delovno disciplino tudi v poznih nočnih urah. Nerazpoloženo in nergavo se včasih obnašamo, ko je na vrsti čas za malico, kajti noč, nenaspanost, utrujenost in suh kos kruha se ne ujemajo. Želja je samo ena, malico si želimo boljše.

ŠNEBERGER Srečko

PERHAČ Franc

Tlačni livec, v AGISU 11 let

Skozi ves čas zaposlitve opravljam ista oziroma podobna dela, za katera pa moram povedati, da me veselijo. Ne razmišljam o nobeni premestitvi na enoizmensko delo, kajti kljub nočni izme-

Urejena družbena prehrana na „bregu“

28. novembra, dan pred praznikom republike so delavci TOZD-a Precizna mehanika in TOZD TAP v Mlinski ulici sedli k topli malici v obnovljenem prostoru, ki je doslej služil montaži elektronskih naprav TOZD-a Precizne mehanike.

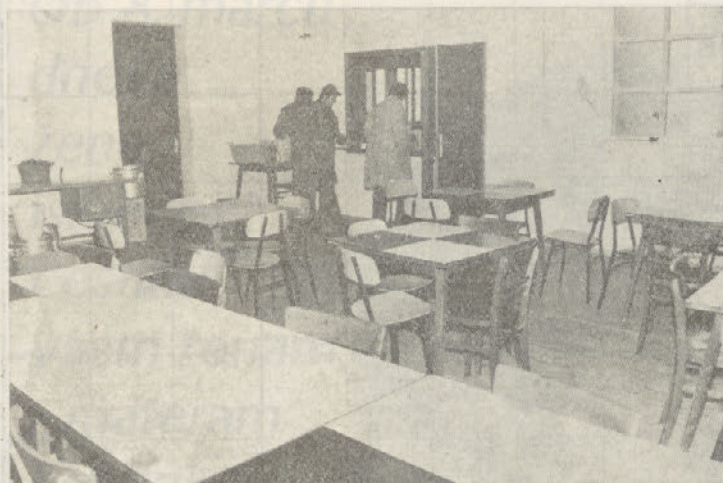
Jedilnica je lepo urejena in ima kapaciteto 45 jedilnih mest, kar zadostuje, da imajo delavci obeh TOZD-ov dopoldansko malico v treh izmenah in popoldansko malico v eni

ni z novimi prostori, saj so doslej dobivali topli obrok v utesnjenih in večkrat hladnih prostorih, ki smo jih imeli najete pri sosednem začasnem naselju »NIVO«-ja iz Celja. Poda-tek, da je precej delavcev prešlo sedaj iz hladnega obroka na topli obrok je razveseljiv in je zanesljiv dokaz, da so bila združena sredstva pravilno uporabljena.

Pomembna je tudi dvostranska uporabnost tega prostora, saj so sedaj našli primernejši

Kuhinjski prostori jedilnice v TOZD PM

Jedilnica v TOZD PM

izmeni. Zraven jedilnega prostora ima objekt še pomožni prostor, ki je namenjen za razdelitev malic in pomivanje posode, prodajo osvežilnih pijač in cigaret, ki jih je možno kupiti od 8.30 ure dalje do konca dopoldanskega delovnega časa.

Delavci, ki so zaposleni v Mlinski ulici so zelo zadovolj-

kotiček za sestanke samoupravnih organov in družbeno politične organizacije, ki so se doslej sestajali povsod kar v delavniških prostorih. Pričakujemo pa, da ga bodo delavci znali izkoristiti tudi za razne družbene prireditve in proslave v okviru raznih praznovanj.

V. E.

Pregled dela kegljaškega krožka za leto 1978

Kegljaški krožek AGIS je imel dne 13. 1. 1979 redni letni občni zbor. Udeležilo se ga je nad 40 članov, kar je za razvoj kegljanja zelo vzpodbujajoče število.

Pregledali smo predvsem naše delo za leto 1978 in ugotovili, da smo bili zelo aktivni, tako v sindikalnem, kot občinskem merilu. Dogovorili smo se, da bomo v letošnjem letu

Uspešen zaključek aktivnosti

še tesneje sodelovali z delovnimi organizacijami, kakor tudi s kegljaškimi krožki in klubi iz drugih občin.

Iz poročila tudi izhaja, da smo bili v preteklem letu najaktivnejši krožek v naši delovni organizaciji. Nadalje smo se dotaknili problematike v kegljaškem krožku in razčistili nekatere nejasnosti, ki so nastajale na raznih tekmovanjih. Vsi člani smo se strinjali z ugotovitvijo, da problemi nastajajo tudi zaradi tega, ker de-

lovna organizacija nima razumevanja za razvoj športa in rekreacije naših delavcev, saj konec koncev tudi šport kripi duh in telo. Dobro utrjeni delavci bodo tudi dobri proizvajalci.

Po uradnem delu nas je zabaval ansambel »Tornado.«

Člane delovne organizacije, ki so zainteresirani za ta zanimiv in dinamičen šport se lahko prijavijo pri tov. Stanki Žuran v AOP. Mesečna članarina je 20 ND. Seidl Miran

TRIM akcija v plavanju

Kot so bili vsi člani kolektiva obveščeni preko glasila, je bil 9. januarja TRIM v plavanju v ptujskih toplicah. Akcije se je udeležilo 34 delavcev. Normativi, ki so bili postavljeni za osvojitve značke TRIM-čka, so bili:

ženske do 50 let starosti	100 m
ženske nad 50 let star.	50 m
moški do 50 let star.	150 m
moški nad 50 let star.	100 m

Ženske so imele prednost in odplavale prve. Značko so dobile:

MATIČ Marica
KMETEC Štefka
HVALEC Ema
TROP Tilčka
BURJAN Lizika
SKALIČ Erika
JUNGER Silva — v skupino do 50 let in
GRABNER Lojzka — v skupini nad 50 let.
EMERSIČ Ivan
MESARIČ Oto

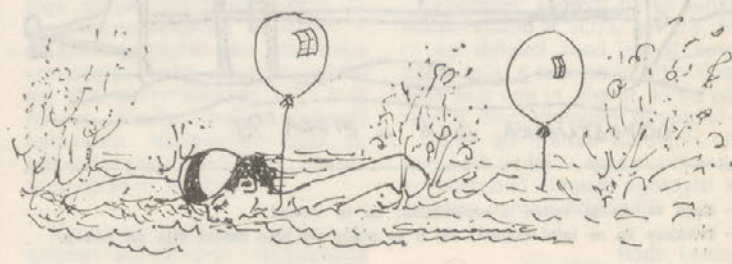
POTOCNIK Maks
VUK Mladen
HORVAT Janko
MEŠKO Zvonko
HAJDUK Zvonko
REBERC Alojz
GRAMC Dušan
POLANEC Danilo
EMERŽIČ Emil
PUCKO Milan
BOGDANOVIČ Milan
POTOCNIK Martin
POTOCNIK Marko
FUKS Marjan
SEGULA Milan
VIDOVIČ Stanko

Udeleženca v starosti nad 50 let ni bilo.

Podobna TRIM akcija bo tudi v kolesarjenju pod geslom »Vsi na kolo za zdravo telo.« za značko TRIM-čka kolesarja, kjer pa lahko pričakujemo množično udeležbo, saj je osnovni cilj vseh akcij pritegniti k rekreaciji čimveč zaposlenih.

M. Š.

»TRIMČEK« BREZ BESED

[illegible]